

Hallituksen esitys Eduskunnalle mittauslaitelaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mittauslaitelaki.

Lain tavoitteena on turvata mittauslaitteiden toiminnan, mittausmenetelmien ja mittaus tulosten luotettavuus. Laki toimii mittauksen yleissäädöksenä Suomessa. Se korvaa vuodesta 1965 voimassa olleen vakauslain.

Laissa säädettäisiin mittauslaitteille ja -menetelmille asetettavista vaatimuksista ja niiden varmentamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kun mittauslaitetta tai menetelmää käytetään mittaamiseen. Elinkeinotoiminnassa kyse on tuotteen tai palvelun hinnan taikka muun taloudellisen edun määrittämisestä mittaus tulosten perusteella. Kulutusmittauksessa määritetään käytetyn veden, kaasun, sähköenergian tai lämpöenergian hinta tai muu taloudellinen etu, mittaus tulosten perusteella. Mittaaminen voi liittyä myös yleiseen terveyteen ja turvallisuuteen, esimerkiksi potilaan punnitsemiseen terveydenhuollossa tai liikenneturvallisuuden valvontaan liittyviin mittauksiin. Lakia sovellettaisiin myös viranomaisen tai viranomaiseen rinnastettavan toimijan mittaus tulokseen perustuvaan päätöksentekoon. Lakia sovellettaisiin ei-automaattisiin vaakoihin tietyissä tilanteissa. Laissa olisi lisäksi säännökset pakattujen tuotteiden ja valmispakkausten sisällön määrittämisestä sekä mittaus astiapullojen tilavuuden määrittämisen varmentamisesta.

Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset mittauslaitteiden markkinoille saattamisesta ja käyttöönotosta, mittauslaitteiden käytöstä, mittauslaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja sen osoittamisesta, mittauslaitteiden merkinnöistä ja ohjeista sekä mittauslaitteiden huollosta. Lain noudattamista valvoisivat Turvatekniikan keskus ja aluehallintoviranomaiset. Lakiin otettaisiin myös mittauslaitteiden markkinavalvontaa koskevat säännökset säätämällä valvontaviranomaisten toimivaltuuksista ja valvontakeinoista. Lisäksi laki sisältäisi mittauslaitteiden tarkastustoimintaa koskevat säännökset. Laki sisältäisi myös pakkokeino- ja rangaistussäännökset rikkomustapauksissa.

Mittauslaitteen valmistaja, valtuutettu edustaja, markkinoille saattaja, maahantuojaja, jakelija ja elinkeinonharjoittaja tai se joka ottaa mittauslaitteen käyttöön olisi vastuussa siitä, että mittauslaite on ehdotetun lain vaatimusten mukainen.

Ehdotetulla lailla ei tehdä merkittäviä sisällöllisiä eikä periaatteellisia säännösmuutoksia.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi mittauslaitteista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Vakauslaki ja vakausasetus	4
Valvontaviranomaiset.....	5
Tarkastuslaitokset.....	5
Viranomaismääräykset ja täydentävät ohjeet	6
Mittayksikköasetus.....	7
Asetus metrologian neuvottelukunnasta.....	7
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista	7
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista	7
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös eräiden mittauslaitteita koskevien Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivien voimaansaattamisesta.....	7
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	7
EU:n lainsäädäntö.....	7
OIML.....	10
Palveludirektiivi	10
Käytännöt muissa maissa	11
2.3 Nykytilan arviointi	11
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	12
3.1 Tavoitteet	12
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	12
4.1 Taloudelliset vaikutukset	12
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	12
4.3 Ympäristövaikutukset	13
4.4 Vaikutukset rikoksen torjuntaan ja turvallisuuteen.....	13
5 ASIAN VALMISTELU.....	13
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto	13
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	14
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	15
1 luku Yleisiä säännöksiä.....	15
2 luku Mittauslaitteen markkinoille saattaminen ja käyttöönotto	17
3 luku Mittauslaitteen käyttö.....	19
4 luku Mittauslaitteen huolto	21
5 luku Pakatut tuotteet ja mitta-astiapullot.....	21
6 luku Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset.....	22
7 luku Valvonta.....	24
8 luku Kiellot ja rajoitukset.....	26
9 luku Pakkokeinot ja seuraamukset	29

10 luku	Muutoksenhaku.....	31
11 luku	Erinäisiä säännöksiä.....	32
12 luku	Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	32
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	33
3	VOIMAANTULO.....	33
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	33
LAKIEHDOTUS		35
	Mittauslaitelaki.....	35

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Erilaiset mittaukset ovat keskeinen osa yhteiskunnan jokapäiväistä toimintaa. Mittausten oikeellisuus ja sitä kautta syntyvä luottamus ovat avainasemassa kaupankäynnissä, viranomaistoiminnassa ja monissa muissa arkipäivän toiminnoissa. Suomessa mittoja ja painoja koskevia säännöksiä on annettu jo 1400-luvulta alkaen. Kansainväliseen ns. metrisopimus solmittiin vuonna 1875 ja Pariisiin perustettiin paino- ja mittatoimisto. Suomi siirtyi metrijärjestelmään vuonna 1886 mittoja ja painoja koskevalla keisarillisella asetuksella.

Vakauslaki (219/1965) ja sen edeltäjät ovat olleet keskeisessä asemassa säänneltäessä mittausten luotettavuudesta yleisessä kaupankäynnissä ja julkisessa toiminnassa. Lainojalla on saatettu voimaan menettelyjä, joilla on pyritty vahvistamaan kuluttajan suojaa ja kansalaisten perusoikeuksia sekä toisaalta torjuttu epätervettä kilpailua. Lainojalla on saatettu voimaan myös lain soveltamisalaan liittyviä Euroopan Unionin direktiivejä ja kansainvälisiä sopimuksia.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Yhteiskunnan kannalta merkittävien mittausten varmentamisella on vuosisataiset perinteet Suomen lainsäädännössä. Varmentamistoimenpiteiden ja säännösten muodostama kokonaisuus kutsutaan lakisääteiseksi metrologiaksi (reglerad mätteknik, Legal Metrology). Lakisääteisen metrologian alaa ovat mittaukset, joiden jäljitettävyyttä ja luotettavuus on katsottu niin tärkeäksi, että niille on asetettu lainsäädännössä vaatimuksia, joiden noudattamista viranomaisen tulee valvoa. Kaupankäynti on säännellyistä aloista perinteisin. Siinä yhdistyy kuluttajansuoja ja reilun kilpailun edellytysten turvaaminen. Muita viranomaisen valvomia mittauksia ovat mm. erilaiset ihmisen terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät mittaukset tai ympäristön

tarkkailuun liittyvät mittaukset. Suomen lainsäädännössä lakisääteisellä metrologialla on kuitenkin perinteisesti tarkoitettu ensisijaisesti yleisen kaupankäynnin mittauksia.

Mittauslaitteiden, joita käytetään yleisessä kaupankäynnissä ja julkisessa toiminnassa taloudellisen edun määrittämiseen mitan mukaan, on täytettävä lainsäädännön vaatimukset. Mittauslaitteiden luotettavuus on varmentettava määrääjain käytön aikana. Nykyinen lainsäädäntö kutsuu tätä varmentamista vakaamiseksi. Vaattavia mittauslaitteita ovat esimerkiksi kaupan va'at, pituusmitat ja -mittarit, polttonestemittarit, vesi- ja lämpöenergiamittarit. Kun ostetaan tai myydään mitan mukaan - marketista hedelmiä, alkoholi- ja ruokatuotteita, kangaskaupasta kangasta tai huoltoasemalta bensiniä - edellytetään, että tuotteen mittaaminen tapahtuu hyväksytyillä, tarkoitukseen sopivilla ja vaatimukset täyttävillä mittauslaitteilla. Talouselämä on riippuvainen mittausten luotettavuudesta sekä kansallisesti että maailmanlaajuisesti. Vakauslainsäädäntö on asettanut mittauslaitteille ja mittausten laadulle minimitason, jolla yhteiskunta varmistaa mittausten luotettavuuden.

Lakisääteinen metrologia perustuu suurelta osin mittauslaitteiden toiminnalle, suorituskyvyille ja käytölle asetettuihin vaatimuksiin. Tavoitteena on varmistaa, että mittauslaite soveltuu aiottuun käyttötarkoitukseen ja toimii luotettavasti koko käytössä olon ajan. Useimmiten mittauslaitteen luotettavuus on tarkistettava ennen käyttöönottoa ja käytön aikana säännöllisin väliajoin.

Vakauslaki ja vakausasetus

Voimassa oleva vakauslaki (219/1965) tuli voimaan vuonna 1965. Lain alkuperäinen nimi oli laki mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta. Lain nimi muutettiin lailla 1157/1993 vakauslaiksi. Vuonna 1965 voimaan tullut samanniminen asetus kumoutui vakausasetuksella (370/1992) vuonna 1992.

Vakauslaki koskee yleisessä kaupassa ja liikkeessä, yleisellä myyntipaikalla sekä jul-

kisessa toiminnassa tehtävää mittaamista, joka on perusteena taloudellisen edun määräämiselle mitan mukaan (1 §). Kaupankäynnissä käytettäville mittauslaitetyypeille on yksinkertaisimpia mittauslaitetyyppejä lukuun ottamatta pääsääntöisesti tehtävä tyyppitarkastus. Tyyppitarkastuksessa varmistetaan, että valmistetun mittauslaitteen malli ja rakenne ovat määräysten mukaiset. Mittauslaitteen on sovelluttava aiottuun tarkoitukseen ja sen mittaustarkkuuden on oltava riittävä. Tavoitteena on varmistaa, että mittauslaite toimii luotettavasti tarkastusten eli vakausten välisen ajan. Tyyppitarkastuksia tekevät Tukesin hyväksymät ja valvomat tarkastuslaitokset. Tyyppitarkastuksen läpäiselle laitetypille myönnetään tyyppihyväksyntä. Eräissä maissa tyyppihyväksynnän myöntää viranomainen.

Tämän jälkeen, ennen käyttöönottoa, on mittauslaitteille yleensä tehtävä niin sanottu ensivakaus. Ensivakauksessa tarkistetaan, että mittauslaite vastaa hyväksytyä tyyppiä ja että se toimii luotettavasti. Mittaustuloksen virhe ei saa ylittää vakaustilanteessa sallittuja virheitä.

Käyttöönoton jälkeen mittauslaitteelle tehdään yleensä kolmen vuoden välein määräaikaivakaus. Määräaikaivakauksen piiriin kuuluvat laitteet vaataan käyttöönoton jälkeen uudestaan säännöllisin väliajoin, jotta laite toimii luotettavasti myös käytön aikana. Ensi- ja määräaikaivakauksia voidaan pääsääntöisesti tehdä vain tyyppihyväksytyille mittauslaitteille.

Mittauslaitteen on sovelluttava käyttötarkeitukseensa ja käyttöympäristöönsä. Tästä syystä laitteen tyyppikilvessä voi olla tietoa käyttötarkoituksesta tai ympäristövaatimuksesta, kuten käyttölämpötilasta. Esimerkiksi apteekkeissa ja kultasepäniikkeissä on käytettävä tavallista tarkempaa ja tähän tarkoitukseen hyväksytyä vaakaa. Jos vaakaa vaatii toimiakseen punnuksia, on myös niiden oltava vaattuja ja vastattava vaa'an tarkkuutta.

Valvontaviranomaiset

Käytettävien mittauslaitteiden vaatimustenmukaisuutta valvovat Turvatekniikan keskus (Tukes) ja lääninhallitukset, eli nykyiset aluehallintoviranomaiset.

Viranomaisten suorittama valvonta on enimmäkseen käyttö- ja olosuhdevalvontaa, jonka tarkoituksena on valvoa, että vakausturvollisuuden piiriin kuuluvat mittauslaitteet ovat vaattuja ja että ne soveltuvat tarkoitettuun käyttöön. Käytännössä vakaukseen liittyvien vaatimusten täytyminen voidaan todeta merkintöjen perusteella. Lisäksi tarvitaan laitteen soveltuvuuden arvioimista kyseiseen käyttöön.

Kentällä tapahtuvan valvonnan tarkoituksena on tarkistaa, että vaattavat mittauslaitteet on vaattu, kerätä tietoa vakaamattomien laitteiden jakautumisesta välinetyypeittäin ja alueittain, koota tietoa ongelmista ja kehityskohteista ja jakaa informaatiota säädöksistä.

Valvontaan vaikuttaa suoraan EU:sta tuleva sääntely. Nykyisin puhutaan EU:n tasolla ja sitä kautta myös Suomessa markkinavalvonnasta, joka tarkoittaa etupäässä sitä, että viranomaisten tulee valvonnalla ja muulla toiminnallaan (esimerkiksi riittävä neuvonta) toisaalta edesauttaa tavaroiden (laitteiden) vapaata liikkuvuutta, mutta samaan aikaan varmistaa osaltaan, että nämä laitteet täyttävät niille asetetut vaatimukset. Viranomaisten tulee puuttua tilanteeseen riittävin keinoin, jos esimerkiksi myytävänä oleva laite ei täytä vaatimuksia.

EU:ssa suojellaan eräitä tärkeiksi katsottavia etuja. Näitä ovat muun muassa ihmisten turvallisuus, terveys ja kuluttajansuoja. Jäsenvaltioiden edellytetään toteuttavan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että mittauslaitteet saatetaan markkinoille ja otetaan käyttöön vain, jos ne eivät oikein koottuina, asennettuina ja huollettuina sekä käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettyinä vaaranna ihmisten terveyttä ja turvallisuutta tai muita määriteltyjä tärkeiksi katsottuja etuja. Tämän tarkoituksena on suojella sekä kuluttajien, työntekijöiden ja muiden käyttäjien etuja että taloudellisia toimijoita epäterveeltä kilpailulta.

Tarkastuslaitokset

Mittauslaitteiden teknistä tarkastamista eli vakaustoimintaa harjoittavat Suomessa Tukesin hyväksymät riippumattomat tarkastuslaitokset.

Ennen vuotta 1995 tyyppitarkastukset ja vakaukset kuuluivat viranomaisen tehtäviin. Silloinen organisaatio, Teknillinen tarkastuskeskus TTK teki sekä valvontaa että teknisiä tarkastuksia. Vuonna 1995 viranomaistoiminta eriytettiin tarkastustoiminnasta ja TTK:n viranomaistehtävät siirtyivät Tukesille. Tarkastustoiminta siirtyi tarkastuslaitosten tehtäviin. Myöhemmin mittauslaitteiden tarkastuslaitostoiminta yksityistettiin ja vapautettiin kilpailulle. Turvatekniikan keskus hyväksyy tarkastuslaitokset ja valvoo niiden toimintaa.

Tarkastuslaitoksille asetetut vaatimukset on annettu vakausasetuksessa. Näillä vaatimuksilla pyritään varmistamaan tarkastuslaitoksen riippumattomuus ja pätevyys. Vakausasetuksen 1 b §:n mukaan tarkastuslaitoksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) laitos on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) laitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-alainen kokemus toimintaan perehdyttämissä tehtävissä;

3) laitoksella on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet ja välineet;

4) laitoksella on puolueettomasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla vakauslain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisuus varmistetaan, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seurantaa varten;

5) (kumottu asetuksella 1999/694);

6) laitoksella on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio lain nojalla vastaa vahingoista tai ole niistä suoraan vastuussa.

Tarkastuslaitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja. Tällöin laitoksen on huolehdittava, että kyseisen palvelun tuottaja täyttää vastaavasti tarkastuslaitokselle asetetut vaatimukset.

Viranomaismääräykset ja täydentävät ohjeet

Vakauslain ja asetuksen vaatimuksia on ennen vuoden 1995 viranomaistoiminnan uudelleenorganisointia täydennetty teknisillä viranomaisen antamilla määräyksillä, joissa on annettu tarkempia teknisiä vaatimuksia eri

mittauslaitetyypeille ja niiden vakaamiselle. Määräykset ovat yleensä perustuneet sen hetkisiin voimassa oleviin kansainvälisiin suosituksiin tai niiden avulla on saatettu joitakin teknisiä, mittauslaitteita koskevia direktiivejä osaksi Suomen lainsäädäntöä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/23/EY (ex-90/384/ETY) jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta muiden kuin itsetoimivien vaakojen osalta (jäljempänä vaakadirektiivi) on pantu täytäntöön TTK-määräysten V1-93, V2-93, V1-94 ja V10-94 avulla. TTK-määräyksellä V9-92 on pantu täytäntöön kaksi (2) punnukista koskevaa direktiiviä, neuvoston direktiivi 1971/317/ETY viidestä 50 kilogrammaan olevia särmiömäisiä ja yhdestä grammasta 10 kilogrammaan olevista lieriömäisistä kaupapunnuksista ja neuvoston direktiivi 1974/148/ETY yhdestä milligrammasta 50 kilogrammaan olevista täsmäpunnuksista. Neuvoston direktiivi viljan hehtolitrapiainon mittaamista koskeva direktiivi 1971/347/ETY on pantu täytäntöön TTK-määräyksellä V3-92.

EU-lainsäädännön kehittymisen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin mittauslaitteista 2004/22/EY (jäljempänä mittauslaitedirektiivi) voimaantulon myötä osa TTK-määräyksistä on kumoutunut. Toistaiseksi voimassa olevia TTK-määräyksiä ovat 7/88/M Kuljetusastian merkitseminen ajoneuvossa ja ajoneuvoyhdistelmässä

V1-90	Kylmävesimittarit
V1-91	Lämpöenergiamittarit
V1-92	Mittaamisvälineille sallitut virherajat
V3-92	Viljankoettimet
V7-92	Vakauskelpoiset pituusmitat
V8-92	Pituusmittarit
V9-92	Vakauskelpoiset punnukset
V10-92	Ei-itsetoimivat vaak'at
V12-92	Puntarit
V14-92	Nestemittarit ja nestemittauslaitteistot
V15-92	Olutmittauslaitteiston vakaus
V16-92	Maitomittauslaitteiston vakaus
V1-93	Ei-itsetoimivien vaakojen tyyppitarkastus, EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus, EY-vakaus ja EY-yksittäisvakaus
V1-94	lisäys edelliseen

V2-93 Ei-itsetoimivien vaakojen valmistajan tekemät ensivakaukset (EY vaatimustenmukaisuusvakuutus)

Vuoden 1995 jälkeen valvontaviranomaiset eivät ole voineet antaa sitovia määräyksiä, vaan ainoastaan lainsäädäntöä täydentäviä suositusluonteisia ohjeita. Vanhoja TTK-määräyksiä ei ole voitu tämän jälkeen muuttaa. Vakauslain nojalla Tukes on antanut yhteensä 15 viranomaisohjetta.

Mittayksikköasetus

Mittayksikköasetus (371/1992) on annettu mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain ja vakauslain nojalla. Mittayksikköasetuksessa määritellään SI-mittayksikköjärjestelmän perusyksiköt, niiden tunnuksset, muut SI-yksiköt ja niiden kerrannaiset sekä muut sallitut mittayksiköt. Asetuksella on saatettu voimaan neuvoston direktiivi 80/181/ETY mittayksiköistä.

Asetus metrologian neuvottelukunnasta

Asetus metrologian neuvottelukunnasta (450/1994) on säädetty vakauslain (371/1965) ja mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain (1156/93) perusteella. Asetuksessa määritellään metrologian neuvottelukunnan tehtävät ja kokoonpano.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista (179/2000) koskee tilavuuden tai painon mukaan myytäviä tuotteita sisältäviä valmispakkauksia, jotka on tarkoitettu myytäväksi nimellismäärältään vakioyksiköissä. Päätöksellä on saatettu voimaan neuvoston direktiivi 76/211/ETY, joka koskee valmispakkauksia. Päätöksessä kuvataan valmispakkausten e-merkinnän vaatimukset ja e-merkittyjen valmispakkausten valmistuksen valvontamenettelyt.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista (180/2000) koskee mitta-astioina käytettäviä pulloja, jota käytetään nesteiden varastointiin, kuljetukseen ja jakeluun. Päätöksellä on saatettu voimaan neuvoston direktiivi 75/107/ETY ja siinä kuvataan mitta-astioina käytettävien pullojen vaatimukset ja valmistuksen valvontamenettelyt.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös eräiden mittauslaitteita koskevien Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivien voimaansaatamisesta

Suomen liittyessä Euroopan unioniin saatettiin tällä päätöksellä kansallisesti voimaan mittauslaitteita koskevia, vanhoja vapaaehtoisia laitedirektiivejä. Päätös on annettu standardisoimislain (197/1942) nojalla. Tällä päätöksellä edelleen voimassa olevia direktiivejä ovat laivatankkien kalibrointia koskeva neuvoston direktiivi 71/349/ETY, alkoholometrejä ja alkoholohydrometrejä koskeva neuvoston direktiivi 76/765/ETY.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

EU:n lainsäädäntö

EU:ssa on annettu lukuisa määrä säädöksiä, jotka koskevat ehdotettua mittauslaitelakia ja sen soveltamisalaa. EU:n säädökset ovat olleet tähän saakka valtaosin direktiivejä. Direktiivi on luonteeltaan säädös, joka velvoittaa tavoitetilan suhteen. Periaatteessa direktiivi jättää soveltajalle eli jäsenvaltioille harkinnan sen suhteen, millä keinoilla direktiivissä säädetty tavoite saavutetaan. Kuitenkin direktiiveissä on suuria eroja sen suhteen, miten paljon harkintaa ne tosiasiallisesti jättävät jäsenvaltioille. Mittauslaitelain taustalla olevat direktiivit ovat luonteeltaan tarkasti säänneltyjä, teknisiä normeja. Jäsenvaltioissa on tämääntyyppisten direktiivien suhteen hyvin niukasti tosiasiallista vapautta valita, miten täytäntöönpano hoidetaan. Voidaan tode-

ta, että tällaiset direktiivit on pantu Suomessa niiden teknisen luonteen ja tarkkuuden vuoksi täytäntöön hyvin pitkälti suoraan sellaisinaan.

Mittauslaitedirektiivi on pääasiallinen mittauslaitteita koskevan unionin sääntelyn instrumentti. Olennaisimmista säännellyistä laiteryhmistä vain ei-automaattiset vaa'at ovat sen ulkopuolella. Tämän lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi mittauslaitteita ja metrologisia tarkastusmenetelmiä koskeviin yleisiin säännöksiin liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 2009/34/EY (ex-71/316/ETY) (jäljempänä puitedirektiivi) ja siihen liittyvät vanhat pääosin 1970-luvulta peräisin olevat direktiivit kattavat lisäksi joitain erityisalueita. Nykyään mittauslaitedirektiivi kattaa sen 1 artiklassa mainitut 10 mittauslaiteryhmää: vesimittarit, kaasumittarit, sähköenergiamittarit, lämpöenergiamittarit (kaukolämpö), muiden nesteiden kuin veden mittauslaitteistot (esim. polttonesteet ja maito), automaattiset vaa'at eli vaa'at, jotka eivät ole ei-automaattisia vaakoja koskevan direktiivin piirissä, taksimittarit, kiintomitat (esim. mittanauhat, alkoholin anniskelussa käytettävät mittaviivalliset lasit ja mitta-astiat), dimensiomittauslaitteet (esim. kuljetusmaksun perintä tilavuuden perusteella) ja pakokaasuanalysaattorit. Direktiivi on siten optionaalinen, että jäsenvaltiot voivat perustellusta syystä jättää direktiivin piiriin kuuluvia mittauslaitteita sääntelyn ulkopuolelle. Näin meneteltäessä kyseisessä maassa ei saa olla tämän laitetyypin osalta lainkaan sääntelyä. Direktiivin johdannossa kannustetaan jäsenmaita sääntelemään aluetta laajasti ja näin valtaosin jäsenmaat ovat menettelleetkin. Mittauslaitedirektiiviä käytetään unionissa mittauslaitteivaatimusten laajenevan harmonisoinnin välineenä. Meneillään olevassa direktiivin evaluoinnissa on jo ehdolla lukuisia laajennuksia siihen, jotka mm. korvaisivat edelleen voimassa olevat vanhat optionaaliset direktiivit.

Alun perin 80-lopun harmonisointia edustava vaakadirektiivi kattaa laajasti erilaiset vaa'at joiden käyttö edellyttää käyttäjän toimenpiteitä. Esimerkkejä direktiivin kattamista vaa'oista ovat markettien hedelmävaa'at, kuljetus- tai rahtimaksun määräytymiseen käytettävät vaa'at, ajoneuvo- eli ns. siltavaa-

at. Direktiivin erikoisuus on sen jäsenvaltioita sitova soveltamisala, jota lakiehdotuksen 3§ heijastelee. Mittauslaitedirektiiviä valmisteltaessa oli pitkään tarkoitus, että vaakadirektiivi sisällytetään mittauslaitedirektiiviin. Pakollisen soveltamisalansa takia eräiden jäsenmaiden ja erityisesti vaakateollisuuden painostuksesta se päätettiin kuitenkin säilyttää itsenäisenä direktiivinä. Se kodifioitiin 2009. Sisällöllisesti sitä ei ole olennaisesti muutettu 1990 jälkeen.

Vanha 1970-luvun puitedirektiivi kodifioitiin 2009. Sen alla on joukko erilaisia mittauslaiteryhmiä koskevia direktiivejä (1971/317/ETY, 1971/347/ETY, 1974/148/ETY, 1976/765/ETY, 1976/766/ETY, 1986/217/ETY). Nämä optionaaliset direktiivit määrittävät yhteisön alueelle vaatimukset, jotka täyttävät laitteet liikkuvat vapaasti yhteismarkkinoilla. Kuitenkin rinnakkainen direktiivien vaatimuksista poikkeava kansallinen sääntely on sallittua.

1971/317/ETY Neuvoston direktiivi viidestä 50 kilogrammaan olevia särmiömäisiä ja yhdestä grammasta 10 kilogrammaan olevia lieriömäisiä kauppapunnuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1971/347/ETY Neuvoston direktiivi viljan hehtolitrapainon mittaamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1974/148/ETY Neuvoston direktiivi yhdestä milligrammasta 50 kilogrammaan olevia täsmäpunnuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1976/765/ETY Neuvoston direktiivi alkoholometrejä ja alkoholohydrometrejä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1976/766/ETY Neuvoston direktiivi alkoholipitoisuustaulukoita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1986/217/ETY Neuvoston direktiivi moottoriajoneuvojen rengaspainemittareita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

1975/107/ETY Neuvoston direktiivi mitta-astioina käytettäviä pulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Tämä direktiivi on saatettu kansallisesti voimaan ministeriön päätöksellä KTMp

180/2000, joka on tarkoitus jättää sellaisenaan voimaan.

1976/211/ETY Neuvoston direktiivi tiettyjen tuotteiden pakkaamista valmispakkausiihin painon tai tilavuuden mukaan tapahtuvaa täyttöä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Direktiivi muodostaa perustan valmispakkausten sisällön määrän varmistavalle e-merkintäjärjestelmälle. Tämä direktiivi on saatettu kansallisesti voimaan ministeriön päätöksellä KTMP 179/2000, joka on tarkoitus jättää sellaisenaan voimaan.

1971/349/ETY Neuvoston direktiivi laivatankkien kalibrointia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Tätä direktiiviä ei ole sovellettu Suomessa, koska tämän direktiivin mukaisille laivatankkien kalibroinneille ei ole ollut tarvetta.

1980/181/ETY Neuvoston direktiivi mittayksiköjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja direktiivin 71/354/ETY kumoamisesta. Tällä direktiivillä saatetaan unionissa voimaan SI-mittayksikköjärjestelmä ja sallitaan siihen eräitä mm. englanninmittayksiköitä koskevia poikkeuksia. Direktiivi on saatettu kansallisesti voimaan asetuksella 371/92.

EU:ssa hyväksyttiin 1980-luvun puolivälissä niin sanottu *uusi lähestymistapa* (*New Approach*) Tähän liittyy myös käsite *kokonaisvaltainen lähestymistapa* (*Global Approach*), joka tarkoittaa muun muassa laitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista teknisen yhdenmukaistamisen ja standardisoinnin avulla. Tavoitteena oli mahdollistaa ja nopeuttaa lainsäädännöllisin keinoin yksi neljästä EU:n peruseriaatteista eli tavaroiden vapaa liikkuvuus. Lisäksi tavoitteena oli yksinkertaistaa ja nopeuttaa EU:n tuotelainsäädäntöä ja keskittyä säätämään vain olennaisista vaatimuksista. Uuden lähestymistavan mukaiset direktiivit pyrkivät lähentämään ja yhdenmukaistamaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä kaupan esteiden poistamiseksi ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden parantamiseksi. Näitä uuden lähestymistavan mukaisia direktiivejä on mittauslaitelain taustalla tällä hetkellä kaksi.

Vuonna 2008 EU:ssa hyväksyttiin niin sanottu *uusi lainsäädäntöpuite* (*New Legislative Framework, NLF*). Tämä tarkoittaa laajahkoa EU:n lainsäädäntöpakettia, joka sisäl-

tää useampia toimenpiteitä tavaroiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi. Tavoitteena on poistaa viimeisiä esteitä tavaroiden vapaalta liikkuvuudelta. Uusi lainsäädäntöpuite on tällä hetkellä kirjattu kolmeen säädökseen:

- Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta (jäljempänä akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetus)

- Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 764/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, tiettyjen kansallisten teknisten määräysten soveltamista toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyihin tuotteisiin koskevista menettelyistä sekä päätöksen N:o 3052/95/EY kumoamisesta, ja

- Euroopan Parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta (jäljempänä akkreditointi- ja markkinavalvontapäätös).

Näistä akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella sekä päätöksellä on merkittävä vaikutus nyt säädettäväksi ehdotettavaan mittauslaitelakiin. Sen sijaan asetus N:o 764/2008 koskee niin sanottua vastavuoroista tunnustamista ja tuoteyhteyspisteiden perustamista jäsenvaltioissa. Vaikka tälläkin asetuksella tulee olemaan vaikutusta Suomessa, sen vaikutus mittauslaitelakiin jää ainakin tässä vaiheessa vähäiseksi.

Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetusta sovelletaan sektorikohtaisen lainsäädännön rinnalla. Se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 ja se on suoraan sovellettava oikeutta jäsenvaltioissa. Siinä säädetään akkreditoinnista, markkinavalvonnasta, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvonnasta ja CE-merkinnästä. Asetuksella pyritään varmistamaan, että tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta hyötyvät tuotteet ovat niiden vaatimusten mukaisia, joilla taataan yleisten etujen suojelun korkea taso muun muassa yleisen terveyden ja turvallisuuden, työterveyden ja -turvallisuuden, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun ja turvallisuuden osalta sekä varmistamaan samalla, että tuotteiden vapaata liikkuvuutta ei rajoiteta enempää

kuin on sallittu yhteisön yhdenmukaistamis-
lainsäädännön tai yhteisön muiden asiaan
liittyvien sääntöjen perusteella. Toisin sano-
en yhteisön alueella halutaan turvata yhtenäinen suojelun taso ja luoda tasapuoliset kilpailuedellytykset talouden toimijoille.

Akkreditointi- ja markkinavalvontapäätös muodostaa akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen kanssa perustan tulevalle alakohtaiselle sektorisääntelylle, jonka tarkoituksena on lainsäädännön yhtenäistäminen (harmonisointi). Komissio päivittää asetuksen ja päätöksen perusteella nykyiset voimassa olevat direktiivit. Päätös on myös apuna voimassa olevan EY:n tuoteharmonisointia koskevan lainsäädännön tulkinnassa.

Ehdotettu laki sisältäisi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa säännellyjä asioita siltä osin, kuin niistä voidaan kansallisesti säännellä. Tällainen ryhmä on esimerkiksi ehdotetun lain 41—49 §:t, joissa säädetäisiin viranomaisten kielloista, rajoituksista, hallinnollisista pakkokeinoista ja mittasäännösten rikkomisesta. Nämä säännökset, sen lisäksi, että ne ovat kansallisista näkökulmista tarpeen, konkretisoivat samalla akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklan vaatimusta, jonka mukaan markkinavalvonnan avulla on varmistettava, että tuotteet, jotka saattavat heikentää käyttäjien terveyttä tai turvallisuutta tai jotka muulla tavalla eivät täyty asetettuja vaatimuksia, poistetaan markkinoilta tai kielletään tai niiden saatavuutta markkinoilla rajoitetaan, ja että näistä toimenpiteistä tiedotetaan riittävästi.

OIML

International Organization of Legal Metrology (OIML) perustettiin 1955, kun lakisäänteisen metrologian käytännöt olivat muotoutuneet. Suomi oli yksi sen perustajajäsenistä. Nykyään jäsenmaita on n. 60 ja lähes kaikki EU-maat ovat järjestön jäseniä. OIML toimii laajasti metrologian alalla. Se muun muassa julkaisee suosituksia toimialaansa kuuluvista asioista, esimerkiksi mittauslaitestandardia. Järjestön suositukset eivät oikeudellisesti ole sitovia niin, että niiden noudattamatta jättämisestä olisi seuraamuksia. Perustamissopimukseen on kuitenkin kirjattu jäsenvaltioiden velvoite pyrkiä toteuttamaan järjestön teke-

mät päätökset. Jäsenmaat toimivat tosiasiallisesti tämän mukaisesti ja panevat täytäntöön järjestössä päätettyjä suosituksia omassa lainsäädännössä, muun muassa harmonisoidulla mittauslaitteita koskevat tekniset vaatimuksensa OIML:n suositusten kanssa. OIML:n laatimat suositukset lähenevätkin kansainvälisten sitovien sopimusten luonnetta: esimerkiksi kansainvälisen kauppajärjestön WTO:n teknisiä kaupanesteitä koskevassa sopimuksessa (WTO/TBT) OIML:n julkaisemat suositukset rinnastetaan kansainvälisiin standardeihin. EU:ssa mittauslaitteita koskevien vaatimusten harmonisointi perustuu valtaosin OIML:n suosituksiin, joita eurooppalaiset standardit tarvittaessa täydentävät. OIML:n suosituksiin perustuvia direktiivejä on laadittu 1970-luvulta alkaen. Alkuun direktiivit olivat vapaaehtoisia kansalliselle sääntelylle rinnakkaiset yhteismarkkinat luovia yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia sisältäviä direktiivejä. Vaakadirektiivi julkaisiin 1990. Se on uuden menettelytavan mukainen direktiivi, jota täydentää yksi yhtenäistetty standardi. Mittauslaitedirektiivi korvasi joukon vanhoja 70-luvun direktiivejä ja laajensi harmonisoinnin myös uusille alueille kuten pakokaasuanalysaattoreihin ja dimensiomittauslaitteisiin. Senkin vaatimukset perustuvat pääosin OIML:n suosituksiin. Siinä yhtenäistettyjen eurooppalaisten standardien rinnalla on OIML:n suosituksiin perustuvat ohjeelliset asiakirjat (normative document) joiden noudattaminen yhtäläillä yhtenäistettyjen standardien noudattamisen kanssa johtaa vaatimustenmukaisuusolettaman syntymiseen.

Palveludirektiivi

Vuonna 2006 tuli voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla. Palveludirektiivi on pantu täytäntöön Suomessa lailla palvelujen tarjoamisesta (1166/2009). Palveludirektiivin ja sen täytäntöön panemiseksi annetun lain tarkoituksena on vapauttaa palvelujen tarjoaminen EU alueella tarpeettomista luvista. Palveludirektiivi koskee lähtökohtaisesti kaikkea elinkeinotoimintaa tietyin rajoituksin. Direktiivi ei kuitenkaan koske

julkisen vallan käyttöä ja sitä kautta julkisten hallintotehtävien hoitamista.

Mittauslaitelain valmistelun yhteydessä on otettu huomioon palveludirektiivin vaikutukset. Tässä yhteydessä on käsitelty kysymystä tarkastuslaitosten ja ilmoitetun laitoksen tehtävistä ja toiminnasta. Johtopäätöksenä on, että nämä tehtävät ovat luonteeltaan julkisia hallintotehtäviä, ja sisältävät elementtejä, joissa on kyse julkisen vallan käytöstä. Tarkastuslaitosten ja ilmoitettujen laitosten päätökset luovat tosiasiallisesti asiakkailleen oikeuksia, velvollisuuksia tai etuja. Päätöksistä on muutoksenhakutie oikaisukeinoina edelleen valitusmenettelyyn. Edelleen tarkastuslaitosten ja ilmoitettujen laitosten tulee toiminnassaan noudattaa hallinnollisia säännöksiä, kuten hallintolakia (434/2003), lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lakia sähköisestä asioinnista hallinnossa (13/2003) ja kielilakia (423/2003). Tehtävien luonteen vuoksi niiden hoitaminen rajataan säädetty edellytykset täyttäviin toimijoihin,

Käytännöt muissa maissa

Mittausten lakisääteisellä metrologisella valvonnalla on vuosisataiset perinteet kaikissa kehittyneissä maissa. Historiallisista syistä eri maiden menettelyt poikkeavat toisistaan ja eräillä alueilla on hyvinkin merkittäviä periaatteellisia ja käytännöllisiä eroja jopa EU-maiden välillä. Yleisin käytäntö on Suomesakin noudatettu varmentamismenettely, jossa mittauslaitetyypiltä edellytetään tyyppitarkastusta ja sen perusteella myönnettyä tyyppihyväksyntää, jokaiselta laitteelta tarkastusta ennen käyttöön ottoa (ensivakaus) sekä jokaiselta laitteelta määräaikaista tarkastuksia (määräaikaismittaus) niin kauan kuin laite on käytössä. Sen sijaan Alankomaissa ja Iso-Britanniassa vastuu mittauslaitteiden toiminnasta on kokonaan niiden haltijoilla eikä määräaikaista tarkastuspakkoa ole; jos siellä tarkastuksessa todetaan mittauslaitteen tuloksen virheen ylittävän sallitun poikkeaman, sillä on taloudellisia seuraamuksia toiminnanharjoittajalle.

Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa järjestelmät ovat samankaltaisia: valvonta on viranomaisen hoidossa ja tarkastuslaitoksiksi

viranomaisen hyväksymät yksityiset yritykset tarkastavat käytössä olevia mittauslaitteita. Suomessa tämä työnjako on ollut vuodesta 1995. Suomessa on neljä hyväksyttyä tarkastuslaitosta. Tähän työnjakoon ei esitetä lakiehdotuksessa muutoksia. Norja päätyi muutama vuosi sitten vuoristoisen maan hankalien kulkuyhteyksien takia säilyttämään myös määräaikaiset tarkastukset viranomaisen tehtävinä ja suunnittelee siirtyvänsä Alankomaiden tapaiseen järjestelmään.

Suomi poikkeaa valtaosasta muista Euroopan maista siinä, että lainsäädäntömme pakattujen tuotteiden ja valmispakkausten osalta on hajanainen ja epäyhtenäinen. Tähän lakiehdotus toisi korjauksen. Toinen merkittävä ero on käytössä olevia veden, kaasun, sähkön ja lämpöenergian (kaukolämpö) kulumittausten määräaikaistarkastusten puuttuminen. Lakiehdotus mahdollistaa tämän puutteen korjaamisen valtioneuvoston asetuksella kun sitä pidetään tarpeellisena.

2.3 Nykytilan arviointi

Keskeisimmät mittauslaitteita koskevat säädökset ovat vakauslaki ja -asetus, joissa säädetään mittauslaitteille asetettavista vaatimuksista ja niiden vakaamisesta (tarkastaminen).

Nykyistä vakauslainsäädäntöä voidaan pitää vanhentuneena ja sen soveltamisalaa suppeana sekä viranomaisten mittauslaitteiden osalta tulkinnanvaraisena. Vakauslaki ei myöskään täytä nykyisessä perustuslaissa sääntelyn täsmällisyydelle ja tarkkarajaisuudelle asetettuja vaatimuksia. Laissa asetuksenantovaltuudet on säädetty hyvin yleisesti ja useat keskeiset velvoitteet on säädetty asetustasolla.

Vakauslainsäädäntöä on muutettava siten, että se noudattaa perustuslain vaatimuksia. Alemmanasteisten säännösten uusiminen ja niiden antaminen edellyttää laissa tarkkarajaisia, perustuslain mukaisia asetuksenantovaltuuksia. Esimerkiksi mittauslaitedirektiiviä ei ole mahdollista saattaa voimaan vakauslailla.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Lakiehdotuksen päätavoite on, että uudet mittauslaitteista annettavat säännökset vastaavat perustuslain periaatteita. Edelleen tavoitteena on panna täytäntöön EU:n mittauslaitteita koskevat direktiivit. Tavoitteena on myös, että uudet säännökset sisältävät riittävät asetuksenantovaltuudet, joiden nojalla voidaan antaa tarpeelliset alemmanasteiset säännökset.

Tässä yhteydessä ei ole tarkoitus tehdä merkittäviä sisällöllisiä eikä periaatteellisia säännösmuutoksia.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi mittauslaitelaki. Lain soveltamisala kattaisi nykyisen vakaustalouden soveltamisalan lisäksi yleiseen terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän mittaamisen sekä sisältäisi täsmennyksiä viranomaistoimintaan sekä pakattuihin tuotteisiin liittyvään mittaamiseen.

Asetuksenantovaltuudet on lakiehdotuksessa pyritty säätämään riittävän tarkasti ja ne ovat kunkin pykälän viimeisenä momenttina.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Pakattujen tuotteiden pakkaussäädökset tarkentuisivat nykyisestä. Tällä tulisi todennäköisesti olemaan ainakin välillisiä vaikutuksia; pakkaavan teollisuuden tulee kiinnittää aiempaa tarkempaa huomiota sisällön määrän valvontaan pakkausprosessissa. Pakkaamisesta tulee nykyistä tarkempaa ja vältetään ylipakkaaminen. On arvioitavissa, että pakkausosaamisen merkitys tulee siten teollisuudessa kasvamaan ja muodostuu tärkeämmäksi osaksi tuotantoa ja parantaa yritysten kilpailukykyä.

Ehdotettu laki parantaisi ostajan suojaa tilanteissa, joissa ostettavan tuotteen hinta määräytyy painon mukaan. Esityksessä ehdo-

tetaan, että pakkauksen painoa ei saisi sisällyttää pakkauksen sisällön määrään (22 § 2 momentti). Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että niin sanotun vaihtuvapainoisen pakkauksen ja irtomyyntipakkauksen sisällön määräksi olisi merkittävä pakkaushetkellä mitattu tuotteen määrä (23§).

Mittauslaitteita käyttävien yrityksille ehdotus saattaa aiheuttaa lisäkoulutuksen tarvetta, koska ehdotus tarkoittaa käytännössä tarkennuksia mittauslaitteiden käyttöön. Ehdotuksella ei olisi suoria välittömiä vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun. Voidaan kuitenkin arvioida, että kaupankäynti tasapuolistuisi ja epäterve kilpailu vähenisi yritysten välillä siltä osin, kuin mittauslaitteiden käyttäjille asetetut vaatimukset tarkentuvat ja yhtenäistyvät.

Ehdotuksella olisi tasapuolistava vaikutus erityisesti niille talouksille, jotka käyttävät pieniä määriä tuotteita tai pieniä pakkauksia. Tällaisia ovat etupäässä yhden- ja kahden hengen taloudet. Tähän saakka tilanne on käytännössä saattanut olla se, että tuotteen hintaan on tullut mukaan myös pakkauksen paino, vaikka tämä kauppalaisa kielletään. Hintavaikutus taas on suhteellisesti suurin niissä pakkauksissa, jossa pakattavaa tuotetta on pieni määrä, mutta pakkausmateriaali tuotteesta riippumatta lähes sama. Pakkausmateriaalin vääristävä hintavaikutus on suurin niissä tuotteissa, joiden hinta on korkein. Tällaisia ovat tyypillisesti ylellisiksi mielletty, kalliit, painon mukaan pakattavat tuotteet, joita ostetaan vain vähäisiä määriä kerralla. Tällaisia voivat olla esimerkiksi leikkeleet, mäti ja tietyt äyriäiset.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotus vaikuttaa viranomaisten välisiin suhteisiin. Ehdotuksessa esitetään, että Tukesilla olisi lain valvonnassa ohjaava ja yhtenäistävä rooli aluehallintoviranomaisiin nähden. Tämä tarkoittaisi aluehallintoviranomaisten ja Tukesin nykyistä tiiviimpää yhteistyötä mittauslaitteiden valvonnassa. Tukesin rooli lain soveltamisessa ja tulkinnessa tulisi olemaan tärkeä, sillä laissa tarkoitettu Tukesin yhtenäistävä rooli merkitsisi huoleh-

timista muun muassa siitä, että valvontaviranomaiset käyttäisivät yhtenäisiä tulkintoja valvonnassa. Samanlaisia asioita valvottaessa olisi asiakkaiden oikeusturvan kannalta erittäin tärkeää, että viranomaisen tekemät päätökset ja toimenpiteet perustuvat lainsäädännön lisäksi tosiasiallisesti yhtenäisiin tulkintaperiaatteisiin ja yhtenäiseen hallintokäytäntöön. Tältä osin voi todeta, että ehdotus antaa edellytykset kansalaisten oikeusturvan parantamiselle.

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi nykyistä huomattavasti tarkemmin ja täsmällisemmin valvontaviranomaisen oikeuksista ja velvollisuuksista. Näitä olisivat muun muassa valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus, tarkastusoikeus ja näytteensaantioikeus. Edelleen säänneltäisiin viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta nykyistä tarkemmin. Sääntely olisi täsmällisempää voimassa olevaan lainsäädäntöön eli vakauslakiin verrattuna.

Voimassa olevan vakauslain (219/1965) 14 b §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus tehdä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia paikoissa, joissa mittaamisvälinettä käytetään, korjataan, huolletaan tai valmistetaan. Nyt ehdotuksessa laissa eriteltäisiin valvottava tila siten, että viranomaisen valvontaoikeus voisi ulottua pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin vain, jos käsillä on epäily rikoslaissa rangaistavaksi säädetystä rikoksesta. Nämä rikokset ovat markkinointirikos sekä petos ja törkeä petos. Mittauslaitteisiin, mitta-astiapulloihin ja pakattuihin tuotteisiin liittyvät rikokset olisivat arvion mukaan lähinnä taloudellisen hyödyn tavoitteluun liittyviä rikoksia. Käytännössä alalla on monia toimijoita, kuten pienempiä jälleenmyyjiä, joilla on liiketilat samassa yhteydessä asuintilojen kanssa.

Lakiesityksessä on ehdotettu, että työ- ja elinkeinoministeriö nimeää ilmoitetut laitokset ja Tukes hyväksyisi tarkastuslaitokset. Tässä ei kuitenkaan ole kyse uuden hyväksymis- tai valvontajärjestelmän luomisesta, vaan jo nyt voimassaolevasta järjestelmästä. Lisäksi lakiesityksessä on ehdotettu, että lain noudattamista koskevan valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluisivat työ- ja elinkeinoministeriölle. Nämä lakiesityksen velvoitteet työ-

ja elinkeinoministeriölle eivät aiheuta muutosta nykyiseen verrattuna.

4.3 Ympäristövaikutukset

Kulutusmittausten säädöksillä luotaisiin perusedellytykset energiankulutuksen luotettavaan mittaamiseen. Jos mittaukset eivät ole luotettavia, ei energiankulutuksen seurannalla ole sanottavaa merkitystä. Kulutusmittausten luotettavuuden sääntelyn kautta luodaan edellytykset luotettavan energiankulutuksen seurantaan. Kulutusmittausten kautta kansalaisten tietämys omasta energiankulutuksesta paranee. Energiankulutusta on tarpeen vähentää. Näyttää myös siltä, että tulevaisuudessa siirrytään ajantasaiseen mittaukseen perustuvaan laskutukseen kaasun, sähkö- ja lämpöenergian sekä vedenkulutuksen mittauksessa.

4.4 Vaikutukset rikoksen torjuntaan ja turvallisuuteen

Ehdotetulla lailla pyrittäisiin varmistamaan rehellinen ja luotettava toiminta kaupankäynnin mittauksissa. Mittauslaitteille asetettävien vaatimusten noudattaminen tarkoittaa sitä, että tahattomia virheellisyyksiä mittauksissa ei pääse tapahtumaan. Mahdollinen rikollisuus lain soveltamisalaan kuuluvilla toimialoilla on etupäässä perusteettomaan taloudellisen hyödyn tavoitteluun liittyvää. Ehdotuksessa esitetään, että valvontaviranomaisen tekemän kieltopäätöksen vastainen toiminta olisi rikkomuksena rangaistavaa. Muutoin rikolliset teot tulisivat arvioitavaksi rikoslain nojalla.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Tukesin kanssa. Valmistelu aloitettiin vuonna 2008. Työskentelyn aikana on kuultu elintarviketurvallisuusvirasto Eviraa pakattuihin tuotteisiin liittyvistä kysymyksistä, kuluttajavirastoa kuluttajan-

suojalain ja ehdotetun lain keskinäisestä suhteesta, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa Valviraan terveydenhuollon laitteista ja maa- ja metsätalousministeriötä energiapuun mittaukseen liittyen. Hallituksen esitysluonnosta on käsitelty lisäksi useasti valtioneuvoston asettamassa metrologian neuvottelukunnassa (MNK), joka on kommentoinut esitystä sekä esittänyt siihen täsmennysehdotuksia.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausunnot seuraavilta tahoilta: liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu, DEKRA Industrial Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Geodeettinen laitos, Ilmatieteen laitos, Inspecta Tarkastus Oy, Kajaanin Teknologikeskus Oy, Kaupan Liitto, Keskusrikospoliisi, Kuluttajavirasto, Mittatekniikan keskus, PME-Control Oy, Päivittäistavara-kauppa ry, Suomen Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualueiden Liitto SBL ry, Suomen ympäristökeskus, Suomen kuluttajaliitto ry, Säteilyturvakeskus, Tampereen teknillinen yliopisto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THT-Tarkastus Oy, Tori- ja markkina-kaupan keskusjärjestö, Tullihallitus, Tullilaboratorio, Turun yliopisto, Turvatekniikan keskus, Työterveyslaitos, VTT Expert Services Oy, Öljy- ja kaasualan keskusliitto ja metrologian neuvottelukunnan asiantuntijatyöryhmä.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota lain soveltamisalan laajuuteen, määritelmien perustelujen tarkentamiseen ja mittaustulosten jäljitettävyyden keskeiseen merkitykseen. Tarkastuslaitosten riippumattomuusvaatimuksista esitettiin eriäviä näkemyksiä: osassa kannatettiin nykyisten säädösten mukaisen riippumattomuusvaatimusten säilyttämistä, toisaalta eräissä lausunnoissa ehdotettiin vaatimusten lieventämistä siten, että oman

työn tarkastaminen olisi mahdollista mm. huoltotoiminnan yhteydessä.

Lausunnoissa esitetyt huomiot on käsitelty TEMin ja Tukesin yhteisessä valmistelutyöryhmässä, ja niistä on myös keskusteltu tarpeen mukaan lausunnonantajien kanssa. Suuri osa esitetyistä kommentteista on otettu huomioon lisäyksinä tai muutoksina suoraan lakiehdotuksessa tai, jos tähän ei ole katsottu olevan tarvetta, joko yleis- tai yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Tarkastuslaitoksen toiminta katsotaan välilliseksi valtionhallinnoksi, jossa suoritetaan julkisia hallintotehtäviä. Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla ja lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa, tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Siten teknistä tarkastustoimintaa koskevien tehtävien hoidossa tulee noudattaa julkista hallintoa koskevia säännöksiä, muun muassa hallintolaisissa säännellyä puolueettomuusperiaatetta. Taloudellinen ja toiminnallinen riippumattomuus on puolueettomuuden perusedellytys. Siksi tarkastuslaitosten riippumattomuutta koskevat vaatimukset jätettiin ennalleen. Vastaavia vaatimuksia tekniselle tarkastustoiminnalle on esimerkiksi kemikaaliturvallisuuksilaisissa (390/2005) ja painelaitelaisissa (869/1999).

Oikeusministeriön lausunnon mukaan saman huoltoliikkeen suorittama huolto ja varmennus ei olisi hallintoon liittyvän yleisen puolueettomuusvaatimuksen mukaista. Tästä on keskusteltu oikeusministeriön kanssa. Lakiehdotusta ei ole muutettu tältä osin. Perusteluna on, että huollon yhteydessä tehtävä sinetöinti ei vaikuta käytön aikana tehtävien varmennusten määrääaikoihin.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitys Eduskunnalle kemikaalituotevalvontatehtävien keskittämistä Turvalisuus- ja kemikaalivirastoon koskevaksi lainsäädännöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2010 vp) on annettu eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 2010. Hallituksen esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu

tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Esitysehdotuksen mukaan Turvatekniikan keskuksen nimi muutettaisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi.

Jos Hallituksen esitys Eduskunnalle kemikaalituotevalvontatehtävien keskittämistä

Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2010 vp) hyväksytään, aiheutuisi tästä muutostarve ehdotettavan mittauslaitelain 18, 19, 21, 27, 34, 46 ja 47 §:iin, jossa mainitaan Turvatekniikan keskuksen nimi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1 luku Yleisiä säännöksiä

1 §. Lain tarkoitus. Ehdotetun lain tarkoituksena olisi turvata mittauslaitteiden toiminnan, mittausmenetelmien ja mittaustulosten luotettavuus. Käytännössä tämä vastaisi periaatteiltaan vakaustalain nykyisiä vastaavia vaatimuksia, mutta olisi soveltamisalaltaan laajempi. Lisäksi ehdotetulla lailla edistettäisiin mittauslaitteiden ja -tulosten käyttäjien tasapuolista kohtelua.

2 §. Lain soveltamisala. Ehdotettava laki olisi soveltamisalaltaan yleinen. Pykälän 1 momentin perusteella lakia sovellettaisiin mittauslaitteiden käyttöön laajasti. Nykyinen vakaustalain on soveltamisalaltaan rajoitettu, kattaa ainoastaan taloudelliseen etuun liittyvät mittaukset. Nyt ehdotettava laki laajentaisi tätä soveltamisalaa. Ehdotetun pykälän 1–3 kohdat kattaisivat nykyisen vakaustalain (219/1965) soveltamisalan. Elinkeinotoiminta on merkittävä mittauslaitteita hyödyntävä sektori, jolla on samalla laaja taloudellinen merkitys. Elinkeinotoimintaan liittyvät läheisesti kulutusmittaukset, jotka kuitenkin on selvyyden vuoksi eroteltu omaksi ryhmäkseen. Kulutusmittausten luotettavuuden varmentamisella on erityinen merkitys, sillä niiden käyttäjät ovat riippuvaisia yhden ainoan mittauslaitteen tulosten tarkkuudesta. Tällaisia mittareita ovat esimerkiksi huoneistokohtaiset vesimittarit ja sähköenergiamittarit. Kohtien 1 ja 2 mukaiseen toimintaan säädetään ehdotetussa laissa lisäksi erikseen vielä tarkempia varmentamiseen liittyviä velvoitteita, minkä takia näiden ryhmien erikseen mainitseminen on perusteltua. Laki koskisi myös viranomaistoimintaa tai siihen rinnas-

tettavia toimijoita. Viranomaistoiminnassa tehtäviä mittauksia ovat esimerkiksi poliisin suorittama ajoneuvojen nopeusvalvonta tai raskaiden ajoneuvojen painon mittaaminen. Viranomaisiin rinnastettavia toimijoita ovat esimerkiksi julkisia hallintotehtäviä hoitavat tarkastuslaitokset ja ilmoitetut laitokset. Pykälän 4 kohdalla on tarkoitus kattaa ne mittauslaitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvat alueet, jotka eivät tule kohtien 1-3 perusteella säänneltyiksi, mutta joihin säädös on tarpeen ulottaa. Tällainen 4 kohdassa tarkoitettu mittaaminen on esimerkiksi ajoneuvojen rengaspaineiden mittaaminen tai pakokaasujen analysointi, jotka liittyvät yleiseen turvallisuuteen ja ympäristönsuojeluun.

Pykälän 2 momentissa säänneltäisiin selkeästi lain soveltaminen myös tuotteiden pakkaamiseen. Momentissa mainittaisiin lisäksi valmispakkaukset ja mitta-astiapullot, jotka ovat yhteisölainsäädäntöä.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin lain soveltaminen mainittujen direktiivien mukaisesti laitteisiin sähkömagneettisten häiriönsietovaatimusten osalta.

3 §. Lain soveltaminen ei-automaattisiin vaakoihin. Pykälässä säänneltäisiin erikseen lain soveltaminen ei-automaattisiin vaakoihin. Soveltamisalue on säädetty tarkkaan jo direktiivissä eikä jäsenvaltioilla ole valtuuksia määritellä mihin mittaustehtävään on käytettävä säänneltyä mittauslaitetta. Pykälän sisältö on direktiivistä.

4 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Ehdotettu laki on tarkoitettu mittauslaitteita koskevaksi yleislakiksi. Lakia sovellettaisiin mittauslaitteisiin, jollei muualla lainsäädännössä säädettäisiin toisin mittauslaitteiden toiminnasta, mittausmenetelmistä ja mittaustulosten luotettavuudesta. Yleislakina ehdotettu laki

väistyisi, jos erityislainsäädännössä säädetäisiin toisin. Erityislainsäädäntöä on voimassa muun muassa elintarvikkeiden pakaste- ja kylmävarastoinnista koskien elintarvikkeiden säilytyslämpötiloja (Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus pakastettujen elintarvikkeiden valvonnassa käytettävistä näytteenotto- ja mittausmenetelmistä 101/2006) ja laki puutavaran mittaamisesta (364/1991). Energiapuun mittaaminen on rajattu ehdotetun lain ulkopuolelle, koska MMM:n lausunnon mukaan se valmistee puutavaran mittauslain kokonaisuudistusta. Lain soveltamisalaa on tarkoitus laajentaa ja tarkentaa koskemaan kaikenlaisen energiapuun mittausta.

5 §. Jäljitettävyyden ja mittayksiköt. Ehdotetun pykälän mukaan mittauslaitteiden ja -menetelmien mittaustulosten tulisi olla jäljitettäviä, luotettavia ja perustua kansainvälisen SI-mittayksikköjärjestelmän mukaisiin mittayksiköihin (virallinen mittayksikkö) siten kuin ne ovat voimassa mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain (1156/1993) nojalla. Valittujen menetelmien tulisi soveltua aiottuun käyttötarkoitukseen.

6 §. Määritelmät. Tähän pykälään on koottu lain keskeisten käsitteiden määritelmät. Määritelmät ovat pääosin samoja kuin ne ovat toimeenpantavissa direktiiveissä, vaaka- ja painolainsäädännössä ja julkaisussa SFS-OPAS 99 Kansainvälinen metrologian sanasto (VIM), Perus- ja yleiskäsitteet sekä niihin liittyvät termit.

1) *mittauslaitteen* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin määritelmää;

2) *lisälaite* on laissa määritelty niin, että sillä tarkoitetaan esimerkiksi mittauslaitteeseen liitettyä tulostinta tai lisänäyttölaitetta.

3) *osalaiteen* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin määritelmää osalaitteistolle;

4) *mittausmenetelmän* määritelmä vastaa SFS-OPAS 99 määritelmää;

5) *mittaustuloksen* määritelmä vastaa yksinkertaistettua SFS-OPAS 99 määritelmää;

6) *varmentamisen* määritelmän edellyttämä todistettavuus sisältää mm. vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa käytettyjen menetelmien jäljitettävyydestä ja soveltuvuudesta sekä toimenpiteen osoittavat merkinnät laitteeseen tai sen asiakirjoihin;

7) *kulutustuloksen* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin määritelmää;

8) *markkinoille saattamisen* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin, vaakadirektiivin sekä akkreditointia ja markkinavalvonta-asetuksen määritelmää;

9) *käyttöönoton* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin määritelmää;

10) *valmistajan* määritelmä vastaa EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen määritelmää;

11) *valtuutetulla edustajan* määritelmä vastaa EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen määritelmää;

12) *maahantuojan* määritelmä vastaa EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen määritelmää;

13) *jakelijan* määritelmä vastaa EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen määritelmää;

14) *elinkeinonharjoittajan* määritelmä vastaa EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen mukaisesti mittauslaitteisiin sovellettuja määritelmää;

15) *sinetöinti* on määritelty laissa niin, että se kattaa mittauslaitteen mittaustulokseen vaikuttavien osien mekaanisen ja elektronisen sinetöinnin. Sinetöinnillä ei tässä laissa tarkoiteta esim. asennusta tai materiaalin suojaamista varten tehtyä sinetöintiä;

16) *ilmoitetun laitoksen* määritelmä vastaa mittauslaitedirektiivin ja ei-automaattisia vaakoja koskevan direktiivin määritelmää;

17) termi *tarkastuslaitos* on yleisesti käytössä teknisessä lainsäädännössä;

18) *mittauslaitteen huolto* on määritelty laissa niin, että se kattaa mittauslaitteen kunnossapitoon liittyvät toimenpiteet, jotka edellyttävät mittauslaitteen metrologisen sinetöinnin avaamista;

19) *suurin sallittu virhe* on määritelty laissa soveltaen SFS-OPAS 99 määritelmää;

20) *toiminnanharjoittaja* on määritelty laissa laajasti niin, että se kattaisi kaikenlaiset mittaustulosten hyödyntäjät, riippumatta siitä, millainen taho on kyseessä (julkisyhteisö, viranomais, elinkeinonharjoittaja). Siten esimerkiksi taloyhtiö, jossa vesivastikkeet määritellään huoneistokohtaisten vesimittareiden osoittaman kulutuksen perusteella, on ehdotetun lain tarkoittama toiminnanharjoittaja;

21) *pakkauksen* määritelmän mukaan kaikki ylijäävä materiaali, joka ei luontaisesti kuulu tuotteeseen on osa pakkausta. Esimerkiksi kahvinporot tai hedelmien kuoret ovat osa tuotetta;

22) *pakatulla tuotteella* tuotteen ja pakkauksen yhdistelmää;

23) *pakkauksen sisällön määrä* on määritelty laissa siten, että sillä tarkoitetaan tuotteen todellista määrää pakkauksessa. Määritelmä vastaa hintamerkintäasetuksen tarkoittamaa pakkauksen nettosisältöä;

24) *irtomyyntipakkauksen* määritelmä vastaa elintarvikelainsäädännön tarkoittamaa pakkaamatonta tuotetta;

25) *nimellismäärä* vastaa valmispakkausdirektiivin määritelmää;

26) *vakiosisältöisen pakkauksen* määritelmän mukaisilla pakkauksilla on ennakkoon määrätty nimellinen sisällön määrä, toisin kuin vaihtuvapainoisilla pakkauksilla, jotka nekin on pakattu ostajan olematta läsnä, mutta joihin on merkitty sisällön mitattu todellinen määrä;

27) *valmispakkauksen* määritelmä vastaa valmispakkausdirektiivin määritelmää. On huomattava, että valmispakkausdirektiivin mukainen määritelmä ei tarkoita samaa kuin elintarvikelainsäädännössä käytetty vastaava termi. Elintarvikelainsäädännön määritelmän mukainen valmispakkaus kattaa tässä laissa tarkoitettua vaihtuvapainoisen pakkauksen ja vakiosisältöisen pakkauksen. Määritelmän ero elintarvikelainsäädännön ja metrologialainsäädännön välillä on kansainvälinen ilmiö ja esiintyy myös Euroopan unionin lainsäädännössä;

28) *vaihtuvapainoinen pakkaus* on tässä laissa määritetty siten, että se kattaa esim. vähittäiskaupan varastossa tai takahuoneessa yksittäispakatut tuotteet, jotka on punnittu pakkaushetkellä yksitellen;

29) *mitta-astiapullon* määritelmä vastaa mitta-astiapullodirektiivin määritelmää.

2 luku Mittauslaitteen markkinoille saattaminen ja käyttöönotto

7 §. *Mittauslaitetta koskevat vaatimukset.* Pykälän yksi momentin mukaan mittauslaite tulisi suunnitella siten, että sen toiminta py-

syy luotettavana ja on varmennettavissa koko mittauslaitteen käytössä oloajan. Suunnittelussa olisi huomioitava mittauslaitteen tuleva käyttötarkoitus, käyttöolosuhteet ja niiden asettamat vaatimukset mittauslaitteen kestävyydelle ja luotettavuuden varmistamiselle.

Pykälän 2 momentissa on kohdissa 1 - 13 lueteltu olennaiset vaatimukset, jotka mittauslaitteen tulisi täyttää. Nämä olennaiset vaatimukset vastaavat mittauslaitedirektiivin liitteessä I mainittuja olennaisia vaatimuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan mittauslaitteen olisi olennaisten vaatimusten lisäksi täytettävä sille erikseen säädetyt mittauslaitekohtaiset erityisvaatimukset.

Mittauslaitteiden ja -menetelmien tulosten tulisi perustua viralliseen mittayksikköön voimassa olevan mittayksiköistä ja mitanormaalijärjestelmästä annetun lain nojalla. Kirjaus vastaisi nykyisiä käytäntöjä ja olisi neuvoston mittayksikköjä koskevan direktiivin mukainen.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkempia säännöksiä mittauslaitteen olennaisista vaatimuksista ja laitekohtaisista erityisvaatimuksista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella voitaisiin säätää tarvittavista erityisvaatimuksista eri mittauslaitelajeille kuten esimerkiksi automaattisille vaaoille, lämpöenergiamittareille tai kiintomitoille. Tällainen ryhmä on myös polttonesteen mittauslaitteistot, joiden osalta voi olla tarpeen säännellä jatkossa lämpötilakompensoinnista. Asetuksilla implementoitaisiin mittauslaitedirektiivin ja vaakadirektiivin vaatimukset, sekä annettaisiin tarvittaessa kansallisia säädöksiä muille laitetyppeille.

8 §. *Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen.* Pykälässä asetettaisiin mittauslaitteen valmistus- ja käyttöönottoajan eri osapuolille velvoite varmistaa ja osoittaa mittauslaitteen täyttävän sille asetetut vaatimukset. Mittauslaitedirektiivin ja vaakadirektiivin mukaisesti vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta vastaa valmistaja tai hänen valtuutettu edustajansa. Valmistaja olisi pääsääntöisesti velvollinen osoittamaan ja varmentamaan muiden mittauslaitteiden vaatimustenmukaisuuden, joihin tätä lakia sovelletaan. Talouden eri toimijoiden velvollisuudet mittauslaitteen saattamisessa markkinoille kuva-

taan tarkemmin akkreditointi- ja markkina-
valvonta-asetuksessa sekä -päätöksessä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston
asetuksella voitaisiin säätää mittauslaitteen
vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.
Tällä valtuutuksella olisi tarkoitus toimeen-
panna mittauslaitedirektiivin ja ei-auto-
maattisia vaakoja koskevan direktiivin vaati-
mustenmukaisuuden osoittamismenettelyt
sekä valtuuttaa valtioneuvosto säätämään
muiden lain soveltamisalaan kuuluvien mit-
tauslaitteiden vaatimustenmukaisuuden osoit-
tamisesta.

9 §. Ohjeet ja merkinnät. Pykälä sisältäisi
vaatimukset mittauslaitteiden merkinnöistä ja
tarvittavista ohjeista. Näillä vaatimuksilla on
tarkoitus toimeenpanna mittauslaitedirektiiv-
in, vaakadirektiivin sekä muiden mittaus-
laitteita koskevien direktiivien mukaiset vaati-
mukset mittauslaitteiden merkinnöille ja oh-
jeistuksille. Pääsääntöisesti vastuu mittaus-
laitteiden merkintöjen, laitteiden mukana
seuraavien ohjeiden ja muiden tietojen vaati-
mustenmukaisuudesta olisi valmistajalla tai
hänen valtuutetulla edustajallaan. Muiden
ensimmäisessä momentissa lueteltujen toimi-
joiden vastuut kuvataan akkreditointi- ja
markkina-asetuksessa sekä päätök-
sessä. Tietojen ja ohjeiden tulisi vastata mit-
tauslaitteen ominaisuuksia ja käyttötarkoitusta,
eikä harhaanjohtavia tietoja saisi antaa.
Harhaanjohtavia tietoja olisivat esimerkiksi
mittauslaitteen CE-merkinnän laiminlyönti
tai vaillinainen merkintä, mittauslaitteeseen
väärin perustein kiinnitetyt CE-merkinnät tai
muut vaatimustenmukaisuudesta tai tehdystä
varmentamisesta kertovat merkinnät tai vir-
heelliset tiedot mittauslaitteen ominaisuuksista,
Myös mittauslaitteeseen kiinnitettävän,
seuraavan varmennusajankohdan kertovan
infotarran kiinnittäminen väärin perustein
katsotaan harhaanjohtavan tiedon antamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa
tarkoitettujen toimijoiden olisi huolehdittava,
että mittauslaitteet on varustettu niiden tun-
nistamisen sekä valmistajan ja markkinoille
saattajan selvittämisen edellyttämällä mer-
kinnöillä sekä laitteiden vaatimustenmukai-
suuden osoittavilla merkinnöillä. Kirjaus vas-
taa mittauslaitedirektiivin, vaakadirektiivin
sekä muiden mittauslaitteita koskevien direk-

tiivienvaatimuksia. Markkinoille saatettavien
mittauslaitteiden, joita ehdotettu laki koskee,
vaatimustenmukaisuudesta vastaavat tahot
olisi kyettävä osoittamaan selkeästi.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin CE-mer-
kinnän osalta akkreditointi- ja markkina-
valvonta-asetukseen sekä lakiin CE-
merkintärikkomuksesta (187/2010). Näissä
kuvataan muun muassa CE-merkinnän muoto
ja sen käytön edellytykset.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkempia
säännöksiä mittauslaitteen mukana toimitet-
tavista ohjeista ja tiedoista sekä vaatimus-
tenmukaisuuden osoittamiseen ja varmenta-
miseen liittyvistä merkinnöistä annettaisiin
valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa ku-
vattaisiin vaatimukset tarkemmin kullekin
mittauslaitelajille ja toimeenpantaisiin vas-
taavien direktiivien asettamat vaatimukset.

10 §. Sinetöinti. Mittauslaite olisi sinetöi-
tävä valmistajan ohjeiden mukaisesti, ellei si-
tä olisi erikseen vapautettu sinetöintivaati-
muksesta valtioneuvoston asetuksella. Vaai-
mus vastaisi nykyisiä käytäntöjä sekä mit-
tauslaitedirektiivin ja vaakadirektiivin menet-
telyjä. Momentin kohdissa 1—3 kuvataan ti-
lanteet, jolloin sinetöinti tulisi suorittaa tai
tarkistaa. Ensimmäisen kohdan mukaan sine-
töinti suoritettaisiin ennen mittauslaitteen
käyttöönottoa. Sinetöinnin voisi tehdä mit-
tauslaitetyyppikohtaisista säädöksistä riippuen
joko tarkastuslaitos, ilmoitettu laitos tai val-
mistaja, jonka käyttämät menettelyt ilmoitet-
tu laitos tai tarkastuslaitos on hyväksynyt.
Toisen kohdan mukaan mittauslaitteen voisi
sinetöidä 18 § 1 momentissa tarkoitettu huol-
toliike tai tarkastuslaitos. Tällä tarkoitetaan
tilannetta, jossa mittauslaitteen sinetit on
jouduttu mittauslaitteen huollossa rikkomaan,
mutta mittausten luotettavuuteen vaikuttaviin
säättöihin ei ole tehty muutoksia. Sinettien
rikkoutumisen takia mittauslaitteelle olisi
suoritettava käytönaikainen varmentaminen,
vaikka määräaika ei olisi kulunut vielä um-
peen. Huoltoliike tai tarkastuslaitos voisi si-
netöidä mittauslaitteen huollon jälkeen uu-
delleen, jolloin mittauslaitteen käytönaikai-
nen varmentaminen ja seuraavan varmenta-
misen ajankohta pysyvät voimassa. Tarkas-
tuslaitos voisi sinetöinnin yhteydessä suorit-
taa myös uuden käytönaikaisen varmentami-
sen. Kolmannen kohdan mukaan mittauslait-

teen sinetöisi tarkastuslaitos, jos sinetti on avattu ja mittauslaitteen käytönaikainen varmentaminen ei sen takia olisi enää voimassa.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä mittauslaitteen sinetöinnistä ja siitä vapauttamisesta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa voidaan esimerkiksi kuvata tarkemmin eri mittauslaitteiden sinetöitävät osat tai vapauttaa jokin mittauslaite kokonaan sinetöintivelvoitteesta, jos se ei ole mittauslaitteen luotettavuuden kannalta olennaista.

11 §. Mittauslaitteen luotettavuus. Mittauslaitteen tulisi toimia luotettavasti, kun se on ehdotetun lain mukaisessa käytössä. Luotettavuudella tarkoitettaisiin, että mittauslaitteen tyyppi soveltuu aiottuun käyttötarkoitukseen muun muassa mittauksen tarkkuuden ja erilaisten ympäristövaikutusten sietokyvyn osalta. Mittauslaitteen antamien tulosten virheet eivät saisi ylittää laitetyypin ominaisuuksien ja käyttötarkoituksen perusteella määräytyviä suurimpia sallittuja virheitä. Mittauslaitteen mittausepävarmuus ei saisi olla liian suuri mittauskohteeseen nähden.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin mittauslaitteiden suurimmista sallituista virheistä laitteiden käyttötarkoituksen mukaan.

12 §. Mittauslaitteen käyttöönotto. Mittauslaitetta ei saisi ottaa käyttöön, ennen kuin sen vaatimustenmukaisuus on osoitettu ja luotettavuus varmennettu tässä laissa kuvatuilla menettelyillä. Mittauslaitteen luotettavuuden varmentaminen ennen käyttöönottoa sisältäisi laitteen rakenteen ja toiminnan tarkastamisen sekä mittauksien vertaamisen soveltuvalla tavalla suurimpiin sallittuihin virheisiin. Ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 3 §:ssä tarkoitettua mittauslaitteen luotettavuuden varmentaisi ennen käyttöönottoa ilmoitettu laitos, kun kyseessä on mittauslaitedirektiivin tai vaakadirektiivin sovellusalaan kuuluva mittauslaite, tai tarkastuslaitos, kun kyseessä on muu tämän lain sovelluspiiriin kuuluva mittauslaite. Menettely vastaa nykyisiä käytäntöjä ja mainituissa direktiiveissä kuvattuja menettelyjä. Pykälässä kuvattu kolmannen osapuolen valvoma menettely vaadittaisiin 2 § 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 3 § tarkoitettua mittauslaitteen luotettavuuden varmentamisessa, koska eri-

tyisesti näillä sovellusaloilla katsotaan kolmannen osapuolen valvoma varmentaminen välttämättömäksi mittauksen luotettavuuden varmistamiseksi. Muilla soveltamisaloilla mittauslaitteen luotettavuus tulisi kyetä osoittamaan muulla tavoin.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä mittauslaitteen käyttöönotosta, siihen liittyvästä varmentamisesta ja valmistajan varmentamisen edellytyksistä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella olisi tarkoitus toimeenpanna mittauslaitedirektiivissä ja ei-automaattisia vaakoja koskevassa direktiivissä kuvatut menettelyt. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin muiden mittauslaitteiden käyttöönottoedellytysten osoittamisesta laitelajikohtaisesti.

3 luku Mittauslaitteen käyttö

13 §. Vastuu mittauslaitteen toiminnasta. Toiminnanharjoittaja olisi vastuussa siitä, että käytössä oleva mittauslaite soveltuu käyttötarkoitukseen ja -ympäristöön, toimii jatkuvasti luotettavasti ja sen käyttö täyttää tämän lain vaatimuksen ja että varmentaminen suoritetaan säädettyinä määräaikoina sekä aina tarvittaessa. Mittauslaitteen käyttöympäristön tulee pysyä sellaisena, että mittauslaitteen luotettavan toiminnan edellytykset säilyvät koko käytön ajan. Mittauslaitteen luotettavuus on varmennettava tämän lain säädösten mukaisesti. Lisäksi mittauslaitteen luotettavuus on varmennettava aina, kun on syytä epäillä sitä, esimerkiksi laitteen vahingoittumisen tai sinettien rikkoutumisen takia. Vaatimus vastaa nykyisiä käytäntöjä.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen varmentamisesta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella voitaisiin säätää kullekin mittauslaitetyypille tai käyttökohteelle soveltuva määräaika väli käytönaikaiselle varmentamiselle tai vapauttaa jokin mittauslaitetyyppi kokonaan määräaikaaisesta käytönaikaaisesta varmentamisesta, jos mittauksen luotettavuus ei sitä edellytä.

14 §. Taaran käyttö ja muut käyttövaatimukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi mukaan uusi säännös taaran käytöstä. Taaruksesta ja taaran käytöstä on esiintynyt esimerkiksi kaupan alalla elinkeinonharjoittajien

kesken epätietoisuutta ja osittain vääriä käsityksiä siitä, mitä taaraus on. Siten lakiin on syytä saada taarausta koskeva perussäännös. Punnittaessa irtotavaraa tulee pakkausmateriaalin paino vähentää mittaustuloksesta ennen irtotavaran lopullista painonmäärittystä, eli vaaka on taarattava. Käytännössä on esiintynyt runsaasti tilanteita, joissa irtotavaran painoon sisällytetään mittaustilanteessa ainakin osa käytettävästä pakkausmateriaalista, kuten paksuhkoa paperia, foliota, pahvia tai rasia. Tällainen mittauskäytäntö on vastoin ns. yksikköhintamerkintäasetuksen (1359/1999) tarkoitusta. Lisäksi tällainen mittauskäytäntö vaikeuttaa vertailua irtotavarana ostettavien ja valmiiksi pakattujen tuotteiden välillä.

Pykälän 1 momentin mukaan mittauslaite olisi hintaa määritettäessä esimerkiksi päivittäistavarakaupassa sijoitettava siten, että mitaustapahtuma ja mittauslaitteen näyttämä olisivat kaupan osapuolten havaittavissa. Menettely vastaisi nykyisiä käytäntöjä.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi järjestettävä mittauslaitteen käytön valvonta. Tällä tarkoitetaan, että mittauslaitteen luotettavuuden varmistamiseksi sen kuntoa olisi seurattava käytön aikana erityisesti pakattujen tuotteiden valmistuksessa. Menettely vastaisi nykyisiä käytäntöjä.

Pykälän 3 momentin mukaan tarvittaessa voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä taaraamisesta, mittauslaitteen käyttövaatimuksista ja mittauslaitteen käytön valvonnasta.

15 §. Käytönaikainen varmentaminen.

Mittauslaitteen käytönaikainen luotettavuus varmennettaisiin laite- tai laite-eräkohtaisesti. Laite-eräkohtainen varmentaminen soveltuisi ainoastaan lukumäärältään riittävän suureen mittauslaiteryhmään, jota voitaisiin tilastollisessa tarkastelussa käsitellä samanlaisena, edustavan mittariryhmänä esimerkiksi tyypiltään, käyttöolosuhteiltaan, käyttöajaltaan, asennukseltaan ja kulutukseltaan.

Pykälän 2 momentin mukaan mittauslaite olisi varmennettava säädetyin määräajoin, kun kyse on 2 § 1 momentin 1 ja 2 kodassa ja 3 § tarkoitetuista mittauslaitteista. Määräaika perustuu laitetyypin ominaisuuksiin, käyttöolosuhteisiin ja käyttötarkoitukseen. Varmentamisessa olisi käytettävä tarkastuslaitosta. Tarkastuslaitos voisi hyväksyä 2 § 1 momen-

tin 2 kohdassa tarkoitetun mittauslaitteen käytönaikaiseen varmentamiseen myös muun vaikutuksiltaan vastaavan menettelyn, jota tarkastuslaitos valvoo. Tämä mahdollisuus koskisi kulutusmittauslaitteita, joihin on käytännön syistä mahdotonta soveltaa samoja käytönaikaisen varmentamisen menettelyjä kuin esimerkiksi polttonestemittareihin tai kaupankäynnissä käytettäviin vaakoihin.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä varmentamisen määräajoista, määräaikojen perusteista, suurimmista sallituista virheistä ja niiden edellytyksistä sekä käytönaikaisen luotettavuuden varmentamisen menettelyistä ja tarkastuslaitoksen valvoman varmentamisen muista menettelyistä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 §. Varmentamisen merkitseminen. Pykälän nojalla käytönaikaisen varmentamisen suorittajan olisi kiinnitettävä mittauslaitteeseen tai sitä koskeviin asiakirjoihin toimenpidettä koskeva merkintä, josta ilmenisi tarkastuslaitos tai varmentaja ja varmentamismenettely sekä varmentamisen ajankohta.

Pykälän 2 momentin nojalla tarkempia säännöksiä mittauslaitteen varmentamisen merkitsemisestä ja sen sisällöstä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa voitaisiin esim. kuvata vaadittava merkintä ja kohta mittauslaitteessa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa, johon merkintä voitaisiin kiinnittää.

17 §. Mittaaminen torikaupassa tai vastavassa kaupassa. Torikaupassa sekä markettiin aula- ja ulkotiloissa noudatetaan menettelyjä, joista on muodostunut vallitseva, alan käytäntö. Torimyynnissä käytetään kiinteissä tuotteissa (marjat, hedelmät, palkokasvit, vihannekset, sienet) yleisesti tilavuusmittoja, kuten litran mittaa ja perunakappaa. Tällainen mittausmenetelmä on epätarkka, mutta pitkän perinteen vuoksi sen käyttö voidaan jatkossakin sallia rajattuna poikkeuksena. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole sallia kaikkien tuoteryhmien myyntiä tilavuusmitoin torikaupassa. Kyseessä olisivat tuottajaketjun alkupäässä olevat tuotteet. Sitä vastoin teolliset tuotteet, kuten makeiset jäisivät tämän poikkeuksen ulkopuolelle. Nipuihin myytävistä kausituotteista (sipulit, porkkanat) säädetään elintarvikelainsäädännössä, ja siten ne

ovat erityislainsäädäntöä, jota tämä laki ei koske.

4 luku Mittauslaitteen huolto

18 §. Luotettavuuden varmentaminen mittauslaitteen huollon yhteydessä. Käytössä olevan mittauslaitteen luotettava toiminta olisi varmennettava huollon jälkeen aina ennen kun mittauslaite otettaisiin uudelleen käyttöön. Varmentaminen voitaisiin tehdä 15 §:n käytönaikaisen varmentamisen mukaisesti tai vaihtoehtoisesti sen voisi tehdä erityinen huoltoliike edellyttäen, että liikkeen varmentamisen korvaavalle toiminnalla on Turvatekniikan keskuksen myöntämä hyväksyntä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvostonasetuksella voitaisiin säätää tarkemmin huoltotoiminnan yhteydessä tehtävistä mittauslaitteen varmentamistoimenpiteistä.

19 §. Huoltoliikkeen sinetöintioikeus. Turvatekniikan keskus voisi hakemuksesta myöntää mittauslaitteiden huoltoliikkeelle oikeuden sinetöidä mittauslaitteita. Huoltoliikkeen olisi hakemuksessaan esitettävä selvitys henkilöstön ammattitaidosta sekä toiminnan edellyttämistä laitteista, välineistä ja järjestelmistä. Lisäksi huoltoliikkeen palveluksessa tulisi olla toiminnan vastuuhenkilö. Huoltoliikkeen hyväksymispäätöksessään Turvatekniikan keskus vahvistaisi liikkeen valvontajärjestelyt sekä tarvittaessa asettaisi toiminnalle muita vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja. Hyväksymispäätös voitaisiin antaa määräajaksi.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin huoltoliikkeen hyväksymisestä ja sen edellytyksistä, hyväksymisen hakemisesta ja hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä sekä huoltoliikkeelle asetettavista vaatimuksista.

20 §. Varmentamistehtävien suorittaminen. Pykälän mukaan mittauslaitteen varmennustehtävää suorittaessaan huoltoliikkeen olisi otettava huomioon mittauslaitetta koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja muut tiedot. Ammattitaitonsa säilyttääkseen huoltoliikkeen olisi seurattava toimialansa säädösten ja suositusten kehitystä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin mit-

tauslaitteiden varmennustehtävien suorittamisesta.

21 §. Huoltoliikkeen vastuuhenkilö. Mittauslaitteiden huoltoliikkeen palveluksessa tulisi olla nimetty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä olisi huolehtia siitä, että huoltoliike toimii sitä koskevien säännösten ja Turvatekniikan keskuksen asettamien ehtojen mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan vastuuhenkilöllä tulisi olla toimintaan nähden riittävä työkokemus, koulutus, säännösten tuntemus ja muutoin riittävät edellytykset vastuuhenkilön tehtävän hoitamiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin huoltoliikkeen vastuuhenkilön tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista.

5 luku Pakatut tuotteet ja mitta-astiapullot

22 §. Pakkauksen sisällön määrän mittaaminen ja ilmoittaminen. Pakkausten valmistuksessa käytettäisiin vain luotettavia mittauslaitteita, jotta sisällön määrään ja tuotteen yksikköhintaan voitaisiin luottaa. Vaatimus vastaisi nykyisiä vakauslain säädöksiä. Mittauslaitteiden tulisi soveltua aiottuun käyttö-tarkoitukseensa. Tällä tarkoitetaan, että mittauslaitteen valinnassa tulisi huomioida riittävällä tarkkuudella käyttökohteesta johtuvat erityisvaatimukset, esimerkiksi käyttöolosuhteiden sieto tai vaa'an soveltuvuus suunnittelun kokoluokan pakkausten valmistukseen, kun huomioidaan riittävä mittaustarkkuus suurimpien sallittujen sisällön määrän alitusten seuraamisessa.

Vaatimus pakkauksen painon poistamisesta tuotteen painosta vastaisi elintarvikelain (23/2006) ja valmispakkausdirektiivin kirjauksia tuotteesta annettavien tietojen totuudenmukaisuudesta. Kirjaus vastaisi 14 § vaatimusta taarauksesta. Ilmoitettuun tuotteen sisällön määrään tulisi voida luottaa ja tiedon olisi oltava totuudenmukainen.

Pykälän 3. momentin mukaan pakatun tuotteen sisällön määrä ilmoitettaisiin paino-, tilavuus-, pituus- tai pinta-alayksiköissä tai kappalemäärinä. Esimerkiksi irtomakeiset ilmoitettaisiin painoyksiköissä, polttoneste ti-

lavuusyksiköissä, kangas pituusyksiköissä, nahka pinta-alan yksiköissä tai talouspaperirullat kappalemäärinä. Mittayksiköiden on oltava 5 §:n mukaisia. Vain nestemäisten tuotteiden sisällön määrä voitaisiin ilmoittaa 5 §:n mukaisissa paino- tai tilavuusyksiköissä. Nestemäisiksi tuotteiksi katsotaan yleisesti tuotteet, jotka ovat nestemäisiä 20 °C lämpötilassa. Kiinteiden tuotteiden määrän mittaaminen tilavuusmittojen mukaan ei ole riittävän luotettavaa.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säädöksiä pakatun tuotteen sisällön määrän mittaamisesta ja tarkoitukseen soveltuvista mittauslaitteista.

23 §. *Vaihtuvapainoisen pakkauksen ja irtomyyntipakkauksen sisällön määrä.* Pykälässä säädettäisiin vaihtuvapainoisen pakkauksen ja irtomyyntipakkauksen sisällön määräksi pakkaushetkellä mitattu tuotteen määrä. Vaatimus vastaisi mm. elintarvikelaissa säänneltyä sisällön määrän ilmoittamista, jonka mukaan tuotteen sisällön määrä on merkittävä pakkaukseen ja sisällön määrä on ilmoitettava sen suuruisena kuin se on pakkaushetkellä. Kuluttajansuojalain mukaan tuotteesta ei saa antaa harhaanjohtavaa tietoa, joten sisällön määrä on mitattava luotettavasti.

24 §. *Vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vakiosisältöisten pakkausten sisällön määrästä, jonka tulisi olla pakkaushetkellä keskimäärin vähintään pakkaukseen merkityn nimellismäärän suuruinen. Vaatimus vastaisi nykyisiä vakiintuneita käytäntöjä, selkeyttäisi nykyisen vakaustulain tulkintaa ja vastaisi myös elintarvikelain ja kosmeettisista valmisteista annetun lain (22/2005) edellyttämiä menettelyjä.

25 §. *Valmispakkauksen e-merkintä.* Valmispakkausten e-merkintä perustuu valmispakkauksidirektiiviin ja vastaa nykyistä sääntelyä. Valmispakkauksissa voitaisiin aloittaa e-merkinnän käyttö, kun asiasta on tehty ilmoitus tarkastuslaitokselle ja jokaisen pakkauksen sisällön todellinen määrä mitataan tai hyväksyttävä muu menetelmä on toiminnassa. Menettely vastaisi vakaustulain nojalla annetun KTM:n valmispakkauspäätöksen mukaisia, nykyisin käytössä olevia menettelyjä.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää e-merkityn valmispakkauksen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, e-merkinnästä ja sen käyttöönotosta, valmistajan tunnuksesta sekä tarkastuslaitoksen tehtävistä ja valvonnasta.

26 §. *Mitta-astiapullon vaatimukset.* Mitta-astiapullojen vaatimukset perustuvat neuvoston direktiiviin mitta-astioina käytettäviä pulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (1975/105/ETY) ja vastaavat nykyistä sääntelyä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voitaisiin säätää mitta-astiapullojen metrologisista vaatimuksista, niiden suurimmista sallituista tilavuuden poikkeamista, mitta-astiapullojen merkinnöistä, vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, valmistuksen valvonnasta ja tarkastuslaitoksen käyttämistä menettelyistä.

6 luku Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset

27 §. *Ilmoitetun laitoksen nimeäminen ja tarkastuslaitoksen hyväksyminen.* Työ- ja elinkeinoministeriö nimeäisi hakemuksesta lain soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön direktiivissä tarkoitetun niin sanotun ilmoitetun laitoksen ja huolehtisi laitosta koskevasta ilmoitusmenettelystä Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille. Ilmoitetulla laitoksella tarkoitetaan EU:n jäsenvaltion nimeämää riippumatonta arviointilaitosta, jonka nimeäminen perustuu Euroopan unionin tuotedirektiiveihin.

Pykälän 2 momentissa tarkoitetut muut tarkastuslaitokset hyväksyisi Turvatekniikan keskus. Näiden laitosten tehtävät perustuisivat kansallisiin säännöksiin, joissa edellytettäisiin tuotteen tai menettelyn vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa käytettäväksi hyväksytyä arviointilaitosta.

Pykälän 3 momentin mukaan hyväksymisestä, lähinnä hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja Turvatekniikan keskuksen välisen työnjaon täsmennyksistä, säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

28 §. *Ilmoitetun laitoksen nimeämispäätös ja tarkastuslaitoksen hyväksymispäätös.* Pykälän 1 momentin nojalla nimeämispäätöksessä määriteltäisiin kunkin ilmoitetun laitoksen ja hyväksymispäätöksessä määriteltäisiin kunkin tarkastuslaitoksen pätevyysalue muun muassa siltä osin millaisia tuotteita tai kohteita laitos olisi valtuutettu tarkastamaan ja millaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyitä se saisi soveltaa. Ilmoitetun laitoksen toimialaan ei tarvitse kuulua kaikkia asianomaisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvia tuotteita, mutta sen olisi oltava pätevä ja toimivaltainen huolehtimaan tiettyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista kokonaisuudessaan. Päätöksessä vahvistettaisiin myös ilmoitettuun laitokseen ja tarkastuslaitokseen kohdistettavaan valvontaan liittyvät järjestelyt, kuten pätevyyden uudelleen arvioinnin ajankohdat, jotta varmistettaisiin ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen täyttävän jatkuvasti sille asetetut vaatimukset. Päätöksessä voitaisiin asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja. Nämä voisivat olla lähinnä viittauksia ilmoitettuihin laitoksiin ja tarkastuslaitoksiin sovellettaviin säännöksiin ja Euroopan yhteisöjen virallisia-asiakirjoissa tai ohjeissa vahvistettuihin periaatteisiin, kuten esimerkiksi velvoitteeseen toimia yhteistyössä muiden vastaavaa toimintaa harjoittavien ilmoitettujen laitosten kanssa. Oikeus tehtävien suorittamiseen voitaisiin antaa määräajaksi, mutta käytännössä näin olisi tarpeen menetellä vain poikkeuksellisesti.

Pykälän 2 momentin nojalla ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen valvonnan järjestelyistä, uudelleen arvioinnin ajankohdista ja muista ehdoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Muut ehdot olisivat lähinnä kansallisten säännösten ja vahvistettujen EU-asiakirjojen sisällön tarkennuksia laitosten pätevyyden edellytysten määrittämiseksi.

29 §. *Ilmoitetun laitoksen vastaavuus.* Pykälän mukaan Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion nimeämä tai hyväksymä laitos vastaisi 27 pykälässä tarkoitettua ilmoitettua laitosta, jos hyväksymisessä olisi noudatettu 30 §:ssä säädettyjä vastaavia vaatimuksia vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti.

30 §. *Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitosten hyväksymisen edellytykset.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin säännökset vaatimuksista, jotka ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee täyttää, jotta se voitaisiin hyväksyä 27 §:ssä tarkoitetuksi ilmoitetuksi laitokseksi tai tarkastuslaitokseksi. Vaatimukset vastaisivat Euroopan yhteisöjen uuden lähestymistavan direktiiveissä ilmoituille laitoksille asetettuja vaatimuksia, ja niitä sovellettaisiin myös kansalliseen toimivaltaan kuuluvassa lainsäädännössä.

Laitosten toiminnan luotettavuus edellyttää, että ne ovat tarkastuslaitostehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumattomia sekä tehtäviinsä päteviä. Riippumattomuudella tarkoitetaan sekä taloudellista että toiminnallista riippumattomuutta. Tämän vuoksi laitoksilta vaadittaisiin, että niillä on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, joiden riippumattomuus tarkastuslaitostehtävien osalta on varmistettu, sekä toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät. Lisäksi tarkastuslaitoksilta vaadittaisiin riittävä vastuuvakuutus. Muu riittäväksi katsottava järjestely viittaisi menettelyyn, jossa valtio vastaisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti tilanteesta.

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin lisäksi, että 27 §:ssä tarkoitettun ilmoitetun laitoksen tai tarkastuslaitoksen olisi oltava Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai sen osa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen pätevyyden toteamisesta. Laissa säädettäisiin laitoksen velvollisuudeksi osoittaa ulkopuolisella akkreditoinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetyt edellytykset. Suomessa tarkastuslaitoksen akkreditoinnin tekee FINAS akkreditointipalvelu.

Akkreditoinnista säädetään laissa vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta (920/2005).

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen olisi 4 momentin nojalla ilmoitettava kaikista hyväksymisen edellytyksiin vaikuttavista muutoksista hyväksymispäätöksen tehneelle viranomaiselle. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen olisi täytettävä koko toimintansa ajan sille säädetyt vaatimukset, joten

tarkoitettujen tietojen saaminen olisi tarpeellista.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen olisi 5 momentin nojalla toimitettava vuosittain valvontaa varten selvitys tässä laissa tarkoitetusta toiminnastaan ja sen tuloksista päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Nimeämisen edellytyksistä ja niiden arvioinnista säädettäisiin myös tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tällä saatettaisiin uuden lähestymistavan direktiiveissä ilmoitetuille laitokselle asetetut vaatimukset yksityiskohtaisesti voimaan. Vastaavia vaatimuksia sovellettaisiin pääsääntöisesti myös kansalliseen toimivaltaan kuuluvia tarkastuslaitostehtäviä hoitavien laitosten hyväksymiseen. Tarkoituksena olisi edellyttää osoitukseksi vaatimusten täyttämistä FINAS akkreditointipalvelun akkreditointipäätöstä. Siten laitoksille asetuja vaatimuksia arviointiin käytännössä soveltuvan kansainväliseen SFS-EN ISO 17000 standardisarjaan kuuluvan standardin nojalla.

31 §. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävät. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävänä olisi suorittaa ehdotetun lain laitteiden ja pakkausmenetelmien vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja varmentamiseen liittyvät tehtävät, joilla varmistetaan, että laitteet ja pakkausmenetelmät täyttävät niille tässä laissa säädetyt vaatimukset. Tarkastuslaitoksen tehtävät liittyisivät mittauslaitteille tai menettelyille asetettavien vaatimusten käytönaikaiseen arviointiin.

Ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitos voisivat käyttää apunaan ulkopuolisia palveluntuottajia. Edellytyksenä on, että kyseiset palveluntuottajat täyttävät vastaavasti edellytykset, jotka on asetettu tarkastuslaitokselle tai ilmoitetulle laitokselle. Käytännössä esimerkiksi sähkömagneettisten häiriöiden sietotestejä teetetään nykyisin ulkopuolisilla testauslaboratorioilla.

32 §. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävien suorittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastustoiminnan luotettavuus edellyttää, että ilmoitettulaitos ja tarkastuslaitos suorittavat tehtävät noudattaen hyvää tarkastuskäytäntöä ottaen huomioon säännösten lisäksi myös esimerkiksi viranomaisten suositukset ja soveltuvat standardit.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulisi seurata myös toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitosten tulisi toimia yhteistyössä toimialansa muiden tarkastuslaitosten kanssa, mikä on erityisesti tärkeää toimittaessa Euroopan yhteisöjen direktiivien mukaisissa vaatimustenmukaisuuden arviointitehtävissä. Yhteistyö varmistaisi eri Euroopan unionin jäsenmaiden nimeämien tarkastuslaitosten toiminnan yhdenmukaisuutta.

Pykälän 3 momentin nojalla ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen vaatimustenmukaisuuden arviointitehtäviä olisi pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä. Tällöin sovellettavaksi tulevat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki, henkilötietolaki (523/1999), sähköisestä asioinnista hallinnossa annettu laki, hallintolaki ja kielilaki.

Pykälän 4 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitosten tehtävien suorittamisesta. Kyseessä olisivat lähinnä täsmentävät säännökset laitosten tehtävien sisällöllisestä suorittamisesta sekä Euroopan yhteisöjen tuotekohtaisiin direktiiveihin sisältyvät tarkemmat kuvaukset tarkastuslaitosten tehtävistä.

7 luku Valvonta

33 §. Valvonnan ylin johto ja ohjaus. Valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluisivat työ- ja elinkeinoministeriöille. Se valvoisi lisäksi nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

34 §. Valvontaviranomaiset. Ehdotetun lain valvontaviranomaiset olisivat Turvatekniikan keskus ja aluehallintovirastot, joita ovat 1.1.2010 alkaen Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Itä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot. Lisäksi Ahvenanmaalla toimii maakunnan valtiovirasto. Tukesin tehtävänä olisi lisäksi ohjata ja yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintaa. Tämä tarkoittaa muun muassa huolehtimista siitä, että valvonta on tarkoituksenmukaisella tavalla yhdenmukaista koko maassa, ja että tulkintatilanteissa valvontaviranomaisilla on samantyyppisissä

tilanteissa yhtenäiset tulkintakäytännöt paikakunnasta tai valvovasta viranomaisesta riippumatta.

35 §. Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädetään valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta valvottavilta kohteilta. Tiedonsaantioikeus olisi ulotettu koskemaan laajasti koko laissa tarkoitettujen tuotteiden elinkaareen liittyviä tahoja, valmistajista jälleenmyyjiin ja myös sellaisiin henkilöihin, joita lain velvoitteet koskevat. Tiedonsaantioikeus voidaan siten kohdistaa muun muassa huoltoliikkeen tämän lain tehtäviä suorittaviin henkilöihin. Valvontaviranomaiset eli Tukes ja aluehallintovirastot sekä työ ja elinkeinoministeriö ilmoitettujen laitosten valvontaviranomaisena saisivat siten oikeuden pyytää valvontaa varten tarpeelliseksi katsomiaan tietoja.

36 §. Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus. Valvontaviranomainen tekee tarkastuksia pääosin yleisissä tiloissa, mutta sille voi syntyä myös tilanteita, joissa valvottava laite sijaitsee myös muualla kuin yleisellä paikalla. Tämän vuoksi laissa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitettuna valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos on syytä epäillä rikoslain (39/1889) 30 luvun 1 §:ssä 36 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitettua rikosta. Nämä rikokset ovat markkinointirikos sekä petos ja törkeä petos. Mittauslaitteisiin, mita-astiapulloihin sekä ja pakattuihin tuotteisiin liittyvät rikokset olisivat arvion mukaan lähinnä taloudellisen hyödyn tavoitteluun liittyviä rikoksia. Käytännössä alalla on monia toimijoita, kuten pienempiä jälleenmyyjiä, joilla on liiketilat samassa yhteydessä asuintilojen kanssa.

37 §. Näytteensaantioikeus. Valvontaviranomaisille annettaisiin oikeus ottaa valvontaa varten tarvittavia näytteitä laajasti kaikilta niiltä, joita lain velvoitteet on ulotettu koskemaan. Näytteensaanti tarkoittaa esimerkiksi pakatuissa tuotteissa tuotteen sisällön ottamista valvontaviranomaisen haltuun ja sen painon tarkistamista.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomaisen tulisi korvata eli käytännössä hyvittää valvonnan kohteelle näytteen arvo käyvän hinnan mukaan. Korvausta tulisi kuitenkin pyytää erikseen valvontaviranomaiselta. Valvontaviranomaisen velvollisuutena on kuitenkin hallintolain mukaisesti tiedottaa tästä korvausoikeudesta valvonnan kohteelle. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan olisi, jos valvontaviranomainen toteaisi valvottavan kohteen olleen lain vastainen.

38 §. Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen keskinäisestä tietojensaannista. Tehokas ja toimiva valvonta edellyttää lähes poikkeuksetta toimivaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa eri viranomaisten kesken. Valvonnan kannalta on perusteltua, että valvova viranomainen pystyy tarkoituksenmukaisella tavalla hyödyntämään sellaista tietoa, jota on syntynyt esimerkiksi samantyyppisissä tilanteissa tai samaisen asiakkaan kohdalla toiselle valvontaviranomaiselle. Tämän vuoksi esitetään, että valvontaviranomaisilla olisi oikeus sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta on joko viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa tai mahdollisesti muussa lainsäädännössä säädetty, saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan. Lisäksi annettaisiin oikeus käyttää toisten valvontaviranomaisten hankimia näytteitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta luovuttaa salassapidossäänösten estämättä tietoja määritellyille viranomaisille. Tietoja saisi ensinnäkin luovuttaa syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi. Edelleen tietoja saisi luovuttaa kulluttajansuojaviranomaisille sillä edellytyksellä, että luovutettava asiakirja sisältäisi tälle viranomaiselle keskeisiä tietoja sille kuuluviin tehtävien suorittamiseksi. Vastaavat tietojen luovutusta koskevat säännökset sisältyvät Tukesin toimialan lainsäädäntöihin.

39 §. Ilmoitettujen laitosten ja tarkastuslaitosten tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädetään ilmoitettujen laitosten ja tarkastuslaitosten velvollisuudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Pykälässä säädettäisiin kenenle tarkastuslaitokset voisivat tietoja luovuttaa, sekä perusteista, joilla niitä voitaisiin

luovuttaa. Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitoksen olisivat velvollisia antamaan toisille muutoin salassa pidettäviä tietoja sellaisissa tilanteissa, joissa tieto on yhteistoiminnan kannalta tarpeellista.

Ilmoitetuilla laitoksilla ja tarkastuslaitoksilla olisi velvoite tietojenluovutukseen valvontaviranomaisille valvontaa varten.

Pykälässä säädettäisiin epäsuorasti myös ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen henkilökunnan salassapitovelvollisuudesta. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen henkilökunnan salassapitovelvollisuuden laadusta ja laajuudesta säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 §:ssä.

40 §. Virka-apu. Pykälä antaisi poliisille ja tulliviranomaiselle toimivaltuudet virka-avun antamiseen lain säännösten noudattamisen valvonnassa. Poliisilaissa (493/1995) säädetään poliisin antamasta virka-avusta tarkemmin. Sen mukaan poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle apua, jos siitä erikseen säädetään. Edelleen poliisin on annettava virka-apua myös muulle viranomaiselle laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi. Valvontaviranomainen voisi saada virka-apua poliisilta valvontaan kohdistuvien pakkokeinojen käytössä. Tullin tehtävänä olisi antaa virka-apua Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvassa maahantuonnissa.

8 luku Kiellot ja rajoitukset

41 §. Valvontaviranomaisen kiellot ja rajoitukset. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mittauslaitetta, pakattua tuotetta sekä mitta-astiapulloa koskevista kiello- ja rajoituspäätöksistä. Pykälä on tärkeä markkinavalvonnan toteuttamiselle. Valvontaviranomaiselle säädettäisiin mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilanteissa, joissa sillä on aihetta epäillä tai se toteaa, että mainitut tavarat eivät täytä vaatimuksia. 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voisi kieltää mittauslaitteen, pakatun tuotteen ja mitta-astiapullon käytön ja taloudellisen hyödyntämisen laajasti, sillä kiello koskisi tavaroiden valmistamista, markkinoille saattamista, kaupan pitämistä, myyntiä sekä käyttöä. Kieltopäätös voitaisiin

kohdistaa siihen toimijaan tai toimijoihin, josta tilanteessa kulloinkin olisi kysymys, eli valmistajaan, maahantuojaan, jälleenmyyjään ja loppukäyttäjään. Valvontaviranomaiselle annettaisiin siis oikeus puuttua virheelliseen tavaraan lähtökohtaisesti koko sen elinkaaren ajan.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kieltopäätös olisi mahdollinen, jos tavarat eivät täytä laissa säädettyjä vaatimuksia. Kohta kokoaisi eri puolilla lakia olevat eri vaatimukset yhteen. Tällaisia vaatimuksia on mittauslaitetta koskien yleiset vaatimukset (7§), vaatimustenmukaisuus (8§), mittauslaitteessa tarvittavat ohjeet ja merkinnät (9§), sinetöinti (10 §), luotettavuus (10§), käyttöönottoa edeltävät toimenpiteet (11§), varmentamista koskevat vaatimukset (13 §), taaraus (14§), käytönaikainen varmistaminen (15 §), varmentamisen merkitseminen (16 §) ja mittauslaitteen huolto (17 §). Pakattuja tuotteita koskevat vaatimukset on säädetty lain 21—24 §:issä. Mitta-astiapulloja koskevat erityiset edellytykset on säädetty 25 §:ssä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin kieltopäätöksistä tilanteissa, joissa mittauslaite saattaisi tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa toimia virheellisesti. Ennakoitavat ja tavanomaiset käyttöolosuhteet tarkoittavat sellaista toimintaympäristöä, jossa mittauslaitteet on tarkoitettu käytettäväksi. Siten mittauslaitteesta riippuen viranomaisen tulee tilannekohtaisesti arvioida, onko laite sellainen, joka toimii niissä olosuhteissa, ja niihin tarkoituksiin joihin se on suunniteltu käytettäväksi. Pakattujen tuotteiden ja mitta-astiapullojen virheellisyys voidaan todeta jo siitä, että kyseiset tavarat eivät muutoin täytä laissa edellytettyjä vaatimuksia.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään tilanteista, joissa tavaroista ei esitetä niiden vaatimustenmukaisuutta todistavia asiakirjoja. Käytännössä kysymys olisi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen tarkoittamasta CE-merkinnästä. Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 30 artiklan 4 kohdan mukaan CE-merkintä on ainoa merkintä, joka todistaa tuotteen olevan niiden vaatimusten mukainen, josta on säädetty tarkemmin EY:n eri tuotteita koskevissa säännöksissä, yleensä direktiiveissä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan kieltopäätös olisi mahdollinen myös tilanteissa, joissa vaatimustenmukaisuutta osoittavat asiakirjat olisivat muutoin puutteellisia. Puutteellisuudesta olisi kyse muun muassa silloin, kun dokumenteista puuttuu asiakirjoja.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa kieltopäätös voitaisiin antaa myös, jos mittauslaitteesta, pakatusta tuotteesta tai mitta-astiapullosta olisi annettu harhaanjohtavia tietoja. Kyse voisi olla esimerkiksi siitä, että valmistaja kertoo laitteen soveltuvan sellaiseen käyttötarkoitukseen, johon se ei olisi suunniteltu.

Pykälän 2 momentissa valvontaviranomaiselle annettaisiin toimivalta määrätä virheellinen tavara poistettavaksi markkinoilta. Tällainen toimivalta olisi tarpeen, jos viranomaisen harkitsee, että havaitut virheellisyydet olisivat sen kaltaisia, että ne aiheuttavat haittaa tavarankäytössä. Virheellisesti toimivan mittauslaitteen osalta kieltopäätös ei vielä olisi kaikissa tilanteissa riittävä toimenpide, vaan voisi olla tarpeen, että tavara voitaisiin niin harkitessa myös poistaa kokonaan markkinoilta. Samassa yhteydessä valvontaviranomaiselle annettaisiin toimivalta määrätä, että poistopäätöksen saanut toimija samalla tiedottaisi julkisesti tavarassa olevasta puutteellisuudesta. Tämä olisi aiheellista, jotta markkinoilla jo olevat tavarat saataisiin poistettua mahdollisimman kattavasti.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin valvontaviranomaiselle mahdollisuus määrätä kieltopäätöksen kohteena oleva tavara hävitettäväksi tai määrätä, miten sen kanssa tulisi menetellä. Käytännössä voisi tulla tilanteita, joissa laitetta ei voitaisi sen virheellisyydestä johtuen käyttää alkuperäisen tarkoitukseensa. Tällöin viranomaisen tulisi harkita, olisiko laitetta mahdollista vielä käyttää johonkin muuhun tarkoitukseen vai olisiko laite syytä hävittää. Tällaisella pyrittäisiin muun muassa ehkäisemään tilanteita, jossa kieltopäätöksen saanut toimija esimerkiksi hylkäisi virheelliset tavarat tai tavaraerät niiden osoittauduttua käyttökelvottomiksi. Toinen tilanne voisi olla se, että toimija ryhtyisi viemään Suomesta pois kieltopäätöksen saaneita laitteita. Tällöin valvontaviranomaisella ei olisi enää tietoa siitä, minne käyttökelvottomat laitteet viedään tai mihin ne päätyvät. Jos on syytä esimerkiksi epäillä, että laitteet päätyvät

asiattomaan paikkaan tai käyttöön tai ne viedään maasta pois ja esimerkiksi hylätään jonnekin, olisi tarkoituksenmukaista, että laitteet voidaan määrätä myös valvotusti hävitettäväksi.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toimijan olisi annettava valvontaviranomaiselle tämän määräämässä ajassa selvitys siitä, millä tavoin hän on toimeenpannut ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettun kiellon taikka niihin ehdotettun 2 tai 3 momentin nojalla liitetyn määräyksen. Säännöksellä pyrittäisiin varmistamaan, että kieltoja ja määräyksiä noudatetaan. Ehdotettu säännös korostaisi samalla myös kieltopäätöksen saajan velvollisuutta toimia yhteistyössä valvontaviranomaisten kanssa. Valvontaviranomaisen määrää itsenäisesti ajan, jonka kuluessa selvitys on annettava. Annettava aika riippuu käytännössä kieltopäätöksen sisällöstä ja kiellon laajuudesta. Yleensä kiellot määrätään toimeenpantavaksi heti. Selvityksen olisi oltava yleensä kirjallinen. Selvityksen antamiselle varattaisiin tapauksesta riippuen yleensä kahdesta viikosta kahteen kuukauteen määräaika. Pykälässä esitettyjen kieltopäätösten ja rajoitusten tulisi perustua hyvään hallintoon. Viranomaisen tulisi päätöksiä valmistellessaan ja tehdessään varmistua siitä, että kiellot olisivat oikeasuhteisia virheellisyyteen nähden.

Pykälän 6 momentiksi ehdotetaan säädettäväksi, että valvontaviranomainen voisi kieltopäätöksen yhteydessä velvoittaa päätöksen saajan korvaamaan mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon käypä hinta sekä tarkastuksesta ja muusta tutkimuksesta aiheutuneet kulut. Nykyisessä vakauslaissa ei ole tällaista säännöstä. Sitä vastoin valtaosin kaikkiin muihin Tukesin toimialan säädöksiin on kirjattu vastaavanlainen säännös; esimerkiksi laki jalometallituotteista (1029/2000) 11 § 1 momentin 3 kohta, sähköturvallisuuslaki 33 a § 2 momentti ja painelaitelaki (869/1999) 15 § 1 momentti 5 kohta. Valvontaviranomaisen valvonta tapahtuu käytännössä yleensä siten, että valvontaviranomainen hankkii markkinoilla olevia laitteita testaukseen maksamalla niistä käyvän hinnan, sekä testauttamalla valvottavat tuotteet hyväksytyillä ja akkreditoituilla laboratorioilla tai muilla testauslaitoksilla.

Tarkastettavaksi hankittu tuote, esimerkiksi mittauslaite, voi olla huomattavankin kallis, useita satoja tai tuhansia euroa. Myös testaaminen on kallista. Tällöin on pidettävä kohtuullisena, että se, joka puutteellisesta laitteesta vastaa, voi joutua korvausvastuuseen valvonnassa syntyneistä todennettavista kustannuksista, jos laitteesta tai siihen liittyvistä asiakirjoista löytyy valvonnassa puutteita, ja näiden perusteella valvontaviranomainen tekee asiassa kieltopäätöksen. Korvattaviksi voisivat tulla valvonnasta aiheutuneet kustannukset, joita olisivat ainakin tuotteen käypä hinta eli käytännössä yleensä tuotteen hankintahinta, sen testauskulut, esimerkiksi laboratorion valvontaviranomaiselta veloittama maksu, sekä myös valvontaviranomaisen ko. työhön käyttämä aika sekä muut syntyneet todennettavat kustannukset, kuten valvontaviranomaisen matkakustannukset. Valvontaviranomaisen työajan veloittaminen edellyttää perustaksi työajan seuraamista ja luotettavaa todentamista. Vaatimustenmukaisiksi, luotettaviksi todettujen laitteiden valvonnasta syntyneet kustannukset jäisivät, kuten tähänkin saakka, valvontaviranomaisen eli verovaroin kustannettaviksi.

42 §. Kieltoa ja rajoitusta täydentävät toimenpiteet. Pykälä vastaisi kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004) 27 §:ää sillä eroavaisuudella, että säännöstä ei ole perusteltua rajata koskemaan vain kuluttajia.

Valvontaviranomainen voisi lähtökohtaisesti 40 §:ssä säädetyn kieltopäätöksen yhteydessä määrätä tavaran korjaamisesta, vaihdosta tai kaupan purkamisesta. Säännöksen tarkoituksena olisi torjua vahingonvaaraa sekä turvata tuotteen haltijan oikeudellinen asema.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kieltopäätöksen saaja tai muu, jota valvontaviranomaisen 40 §:n perusteella tekemä päätös koskee, voitaisiin velvoittaa korjaamaan kysymyksessä oleva mittauslaite, pakattu tuote tai mitta-astiapullo niin, että sen rakenteessa olevasta viasta tai puutteesta taikka siitä annetuista totuudenvastaisista tai harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista aiheutuva haitta poistuisi. Näistä toimenpiteistä käytettäisiin nimitystä *korjaaminen*. Pykälän 2 kohdan mukaan samat toimija voitaisiin vel-

voittaa ottamaan takaisin mittauslaite, joka saattaisi tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa toimia virheellisesti sekä antamaan sen sijalle samanlaisen tai samankaltaisen mittauslaitteen, joka ei olisi vastaavalla tavalla virheellinen (*vaihto*). Edelleen vaihto olisi mahdollinen pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon kohdalla. Ehdotuksen mukaan kolmantena oikeussuojakeinoja ja vaihtoehtona olisi *kaupan purku*.

Pykälän 2 momentin nojalla valvontaviranomainen voisi painavista syistä antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen, vaikka kieltopäätöstä ei olisikaan ollut mahdollista antaa. Tällainen olisi tilanne, jos tavara ei olisi enää toimijan hallussa, vaan kyse olisi esimerkiksi siitä, että virheellinen tavara olisi jo saatettu markkinoille.

Pykälässä tarkoitettu menettely ei estäisi ostajaa käyttämästä hyväkseen niitä oikeuksia, joita hänellä on kuluttajansuojalain (38/1978) nojalla. Samassa momentissa säädettäisiin vastaavasti kuin 41 §:n 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valvontaviranomainen voisi velvoittaa määräyksen saajan korvaamaan mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon käyvän hinnan sekä tarkastuksesta ja muusta tutkimuksesta aiheutuneet kulut. On tarkoituksenmukaista, että velvoite viranomaisen valvontakustannusten korvaamiseen ulotetaan koskemaan myös niitä toiminnanharjoittajia, jotka ovat vastuussa tuotteiden markkinoille saattamisesta, mutta joihin valvontaviranomainen ei voi kohdistaa 41 §:ssä tarkoitettuja kieltopäätöksiä esimerkiksi sen vuoksi, että toiminnanharjoittaja olisi jo luovuttanut puutteellisen tuote-erän eteenpäin. Tarkastettavaksi hankittu tuote, esimerkiksi mittauslaite, voi olla huomattavankin kallis, useita satoja tai tuhansia euroja. Myös testaaminen on kallista. Tällöin on pidettävä kohtuullisena, että se, joka on saattanut puutteellisia laitteita markkinoille, voi joutua korvausvastuuseen valvonnassa syntyneistä kustannuksista. Korvattaviksi tulisivat valvonnasta aiheutuneet kustannukset, joita olisivat ainakin tuotteen käypä hinta eli käytännössä yleensä hankintahinta, testauskulut, esimerkiksi laboratorion valvontaviranomaiselta veloittama maksu, sekä myös valvontaviranomaisen ko. työhön käyttämä aika sekä muut syntyneet kustannukset,

kuten valvontaviranomaisen matkakustannukset. Valvontaviranomaisen työajan veloittaminen edellyttää perustaksi työajan seuraamista ja sen todentamista. Vaatimusten mukaisiksi, luotettaviksi todettujen laitteiden valvonnasta syntyneet kustannukset jäisivät sitä vastoin, kuten tähänkin saakka, valvontaviranomaisen eli verovaroin kustannettaviksi.

43 §. *Mittauslaitteen käytön kieltäminen ja puutteen korjaaminen.* Pykälän mukaan valvontaviranomainen voisi kieltää tai rajoittaa mittauslaitteen käyttöä, jos toiminnanharjoittaja laiminlyö mittauslaitteen käytönaikaisen varmentamisen tai jos mittauslaite ei muutoin täyttäisi 15–17 §:n vaatimuksia.

44 §. *Tiedottamisvelvollisuus kielloista ja määräyksistä.* Pykälä vastaisi kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 30 §:ä. Säännöstä ei ole perusteltua rajata koskemaan vain kuluttajia.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valvontaviranomaisella olisi oikeus velvoittaa 40 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen tai 41 §:ssä tarkoitetun määräyksen yhteydessä kieltopäätöksen tai määräyksen saajan tiedottamaan sopivalla tavalla tästä kiellosta tai määräyksestä sekä 41 §:ssä tarkoitetuista oikeuksista. Tiedottaminen olisi toteutettava valvontaviranomaisen määräämällä tavalla ja hyväksymässä laajuudessa sekä sen määräämässä ajassa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tiedottamista koskeva määräys voitaisiin antaa myös silloin, kun 40 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä ei voitaisi antaa sen vuoksi, että kysymyksessä olevia mittauslaitteita, pakattuja tuotteita tai mitta-astiapulloja ei olisi enää toimijan hallussa, ja tiedottamisveloitteen asettamiselle olisi painavia syitä.

45 §. *Uuden vastuuhenkilön nimeäminen.* Pykälän mukaan valvontaviranomainen voi määrätä 20 §:ssä tarkoitetun vastuuhenkilön vaihdettavaksi, jos tämä osoittautuu sopimattomaksi tehtävään. Tällöin valvontaviranomainen voisi määrätä huoltotoimintaa harjoittavan nimeämään uuden pätevyysvaatimukset täyttävän vastuuhenkilön. Säännös on tarpeen, jotta voitaisiin varmistaa, että vastuuhenkilö kykenee suoriutumaan tehtäväänsä asianmukaisesti.

46 §. *Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen nimeämisen ja hyväksymisen peruuttamisesta. Säännöksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö tulisi peruuttaa ilmoitetun laitoksen nimeämispäätös, jos laitos ei noudattaisi 29 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä asetettuja ehtoja taikka toimisi 31 §:n tai muuten säännösten vastaisesti. Vastaavasti Tukesin tulisi edellä mainittujen perusteiden nojalla peruuttettava hyväksymänsä tarkastuslaitos. Peruuttamisen edellytyksenä olisi kuitenkin, että havaitun puutteen on oltava luonteeltaan vakava tai olennainen. Työ- ja elinkeinoministeriön ja Tukesin olisi ensin asetettava riittävä määräaika asian korjaamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön olisi ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Euroopan talousalueen kuuluville valtioille ilmoitettujen laitojen nimeämisen ja tarkastuslaitosten hyväksynnän peruutukset.

47 §. *Huoltoliikkeen sinetöintioikeuden peruuttaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että jos huoltoliike ei enää täyttäisi 18 §:ssä mainittuja edellytyksiä tai ei noudattaisi päätöksessä asetettuja ehtoja, taikka toimisi 19 §:n tai muuten säännösten vastaisesti, Tukesin olisi asetettava huoltoliikkeelle riittävä määräaika asian korjaamiseksi. Jos epäkohtaa ei korjattaisi määräajassa, Tukesin olisi peruutettava antamansa hyväksyminen. Tukesilla ei siis olisi harkintavaltaa peruuttamisen kannalta. Määräaikaa puutteen korjaamiselle on kuitenkin mahdollista pidentää, jos perustelut ovat riittäviä ja Tukes voi vakuuttua siitä, että puute saadaan korjattua ja toiminta jatkuu asian mukaisena tämän jälkeen.

9 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

48 §. *Hallinnolliset pakkokeinot.* Valvontaviranomaiselle annettaisiin pykälässä mahdollisuus tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakkolaissa säädetyllä teettämis- tai keskeyttämisuhalla.

Turvatekniikan keskuksella on yleisesti eri toimialoillaan mahdollisuus käyttää teettämistä ja uhkasakkoa kieltopäätöksiä ja muita vastaavia määräyksiä tehostaakseen. Tällainen mahdollisuus on esimerkiksi sähköturvallisuuslain 34 §:n ja painelaitelain 20 §:n perusteella. Uhkasakkomahdollisuus on myös voimassa olevassa vakaustalain 14 g §:ssä. Nämä tehostamiskeinot on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan myös uuteen mittauslaitelakiin. Turvatekniikan keskus on käyttänyt etenkin uhkasakon uhkaa tilanteissa, joissa toimija ei ole useammasta kehotuksesta huolimatta ryhtynyt asianmukaisiin toimiin epäkohtien poistamiseksi. Markkina- ja valvonnan tehokkuuden turvaamiseksi on perusteltua, että valvontaviranomaisella on myös käytännössä realistisia ja tehokkaita käytännön keinoja puuttua väärään tai vilpilliseen toimintaan. Uhkasakon uhka on monella kertaa osoittautunut riittäväksi uhaksi saada toimija korjaamaan epäkohdat, joten varsinaiseen uhkasakkoon tai peräti teettämiseen joudutaan turvautumaan hyvin harvoin.

Valvontaviranomaisen tulee ennen uhkasakkolain (1113/1990) soveltamista kuulla asianomaista. Valvontaviranomaisen päätöksessä pyritään myös ennalta arvioimaan aiheutuvat kustannukset, jotta ne eivät muodostu yllätykseksi asianosaiselle.

49 §. Mittasäännösten rikkominen. Pykälässä säädettäisiin eräiden mittasäännösten rikkomisesta.

Ehdotettavaksi otettavat rangaistussäännökset koskisivat tilanteita, joissa viranomaisen käytössä olevien muiden puuttumiskeinojen (lakiehdotuksen 41—48 §) ei katsota olevan riittäviä.

Valvontaviranomaisen on tarkoitus käyttää hallinnollisia pakkokeinoja ensisijaisena ja pääsääntöisenä keinona puuttua tilanteisiin, joissa sen valvomaan säädestä rikotaan. Nämä niin sanotut hallinnolliset pakkokeinot ovat käytännössä osoittautuneet olevan sekä toimivia että tehokkaita. Kun ottaa huomioon sen, että nyt tehtävällä lakiehdotuksella laajennetaan voimassa olevassa vakaustalain säänneltyjä valvontaviranomaisen toimenpidemahdollisuuksia, jää tarve erillisiin rangaistussäännöksiin vähäiseksi. Nyt säänneltävien tuotteiden yhteydessä tapahtuvat rangaistavat, rikolliset teot ollevat käytännössä

taloudellistyyppisiä (petokset eri muodoissa), joiden rangaistavuus on säädetty rikoslaisissa.

Rangaistavaksi ehdotetaan ne tilanteet, joissa valvontaviranomainen on antanut lain 41—44 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen ja kiellon saaja rikkoo annettua päätöstä. Tällaisessa tilanteessa valvontaviranomainen on ryhtynyt sille laissa annettuihin keinoihin saadakseen esimerkiksi väärin toimivan mittauslaitteen pois markkinoilta. Käytännössä on esiintynyt jonkin verran tilanteita, joissa toimija kiellosta ja siihen liitetystä uhkasakostakin huolimatta jatkaa kiellon vastaista toimintaa.

Tiedottamisvelvollisuudella pyritään siihen, että vääränlaisesta tuotteesta markkinoilla saataisiin tieto kiellon yhteydessä myös muille toimijoille ja kuluttajille. Tiedottamisvelvollisuuden antaminen kiellon yhteydessä on harkinnanvaraista ja riippuu tilanteesta. Tiedottamisvelvollisuutta käytetään Turvatekniikan keskuksen antamien kieltojen yhteydessä esimerkiksi silloin, jos väärin toimivaa tuotetta on esimerkiksi myyty laajamittaisesti tai jos kyseessä oleva tuote on käyttäjälleen vaarallinen. Jos toimija tällöin nimenomaisesti tiedottamisvelvoitteesta huolimatta laiminlyö tiedottamisen, olisi laiminlyönti rangaistavaa.

Valvontaviranomaisen antamat kiellot ja määräykset ovat sisällöltään yksilöityjä, tarkkarajaisia ja perusteltuja. Päätöksissä selostetaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti, mitkä ovat toimijalle ja tuotteelle lainsäädännössä asetetut vaatimukset, ja mitkä ovat ne havaitut puutteet tai laiminlyönnit, joita tuotteessa tai toimijan toiminnassa on todettu. Kieltopäätökseen liitetään asiaan kuuluvat dokumentit, kuten esimerkiksi suoritettujen laboratorio- ja mittaustestaukset. Siten kieltopäätöksen saajan voidaan lähtökohtaisesti katsoa saavan kiellon tai määräyksen yhteydessä tiedon siitä, minkä puutteen tai laiminlyönnin vuoksi valvontaviranomainen antaa sanotunlaisen päätöksen. Valvontaviranomaisen kiellon rikkomisen rangaistavuuden edellytyksenä olisi, että rikkomisessa on kyse tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta.

Lakiehdotuksen 48 §:n mukaan valvontaviranomainen voisi tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettä-

mis- tai keskeyttämishallinnalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa säädetään. Jotta samasta teosta ei tosiasiallisesti tuomittaisi kahta rangaistusta, esitetään säädettäväksi, että tilanteissa, joissa on kyse uhkasakollisen kiellon rikkomisesta, voitaisiin samasta teosta jättää rankaisematta.

Nyt ehdotettava rangaistussääntely vastaisi pitkälti hallituksen esityksessä 99/2010 kuluttajaturvallisuuslaiksi ja laiksi rikoslain 44 luvun 1 §:n muuttamisesta ehdotettavaa rangaistuslinjausta. Turvatekniikan keskus on kyseisen lain valvontaviranomainen ja virasto voi käyttää kyseistä lainsäädäntöä toisijaisesti, silloin kun kyse on kuluttajatuotteista, ja jos tuotteita koskeva erityislainsäädäntö ei jostain syystä takaisi riittävää turvallisuustasoa kuluttajatuotteissa. Kyseisen hallituksen esityksen mukaan rangaistavaa olisi valvontaviranomaisen antaman kiellon rikkominen tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella. Koska kyseinen säädös on luonteeltaan yleissäädös (toisin sanoen siinä ei säädettä mittauslaitteista koskevista erityispiirteistä) ja koska sen soveltamisala rajoittuu kuluttajatuotteisiin, on perusteltua ottaa mittauslaitelainsäädäntöön erillinen rangaistavuutta koskeva säännös.

10 luku Muutoksenhaku

50 §. *Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätöksestä.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta ministeriön ja valvontaviranomaisen tekemään päätökseen. Pykälä olisi uusi verrattuna voimassa olevaan vakauslakiin, jossa ei säädettä erikseen muutoksenhausta. Käytännössä muutoksenhakumahdollisuus viranomaisen tekemistä päätöksistä ei kuitenkaan muuttuisi, sillä vakauslain nojalla tehdyistä päätöksistä voi tälläkin hetkellä valittamalla hakea muutosta hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Valitusoikeus olisi hallintolainkäyttölain mukainen. Siten ministeriön päätöksestä haettaisiin muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja valvontaviranomaisen päätöksistä eli Tukesin ja aluehallintoviranomaisten päätöksistä hallinto-oikeuteen. Muutoksenhaku aluehallintoviranomaisten päätöksistä olisi siten yhdenmu-

kainen aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 23 §:ssä säädetyn muutoksenhakutien kanssa. Aluehallintovirastoina toimivat 1.1.2010 alkaen Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Itä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot sekä lisäksi Ahvenanmaalla toimiva maakunnan valtionvirasto.

Poiketen hallintolainkäyttölaista olisi päätöstä kuitenkin valituksesta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Vastaava säännös on Tukesin toimialan muissakin lainsäädännöissä. Säännös on perusteltu, sillä kieltopäätös annetaan vain perustellusta syystä, kuten tilanteissa, joissa laite ei joko täytä vaatimuksia tai on käyttäjille vaaraksi. Tällaisissa tilanteissa on yleisen edun mukaista, että kieltotoimitus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa täysimääräisenä. Kieltopäätöksen kohteen oikeusturva on turvattu kuitenkin sitä kautta, että valitusviranomainen voi aina määrätä myös toisin. Käytännössä tällaisissa valitustilanteissa valitusviranomainen usein tiedustelee valvontaviranomaiselta tapauskohtaisesti, minkä laatuudesta tilanteesta on kyse, ja harkitsee päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden valitustilanteissa muun muassa tämän perusteella. Laissa aluehallintoviranomaisesta tällaista päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa säännöstä ei muutoksenhaun yhteydessä ole, mutta tältä osin aluehallintoviranomaisen tekemät päätökset olisivat siis lähtökohtaisesti täytäntöönpanokelpoisia, lainvoimaa vailla olevina, ellei valitusviranomainen toisin päättä.

51 §. *Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen päätöksestä.* Perustuslain 124 §:ssä mainitun oikeusturvan toteuttaminen edellyttää, että ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen päätökseen voidaan hakea oikaisua. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta ilmoitettujen laitosten ja tarkastuslaitosten tekemiin päätöksiin. Näiden toimijoiden tämän lain nojalla tekemät päätökset ovat julkisen vallan käyttöä. Ne koskevat jonkun oikeutta, etua tai velvollisuutta. Muutoksenhaku ehdotetaan pykälässä järjestettäväksi kaksivaiheisesti: oikaisumenettelyn kautta edelleen hallintolainkäyttölain mukaisesti valittamalla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikaisumenettelystä. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tekemään päätökseen saisi hakea oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) on säädetty oikaisuvaatimusmenettelystä. Hallintolakiin on 1 päivänä elokuuta 2010 tullut voimaan uusi 7 a luku (oikaisuvaatimusmenettely), joka sääntelee nimensä mukaisesti menettelyä oikaisuvaatimustilanteissa. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vaatimuksessa on ilmoitettava se päätös, johon haetaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan. Oikaisuvaatimuksen käsittelevä ilmoitettu laitos tai tarkastuslaitos voi muuttaa tai kumota päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettavassa päätös on perusteltava esitettyihin vaatimuksiin nähden. Ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitos voivat hallintolain perusteella tehdä samassa yhteydessä ilman eri vaatimusta myös virheen korjaamista koskevan päätöksen. Uutta on se, että virheen korjaaminen voi uuden 7 a luvun myötä perustua myös siihen, että asiaan on tullut uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

On tarkoituksenmukaista, että oikaisuvaatimuksissa menettelynä noudatettaisiin hallintolaissa säädettyä menettelyä jo senkin vuoksi, että ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset noudattavat hallintolakia muutoinkin toiminnassaan. Päätökseen tulee liittää oikaisuvaatimusohjeet.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen. Ehdotuksen mukaan oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutoksenhakutie olisi siten sama oikaisun jälkeen kuin valvontaviranomaisten päätösten suhteen.

11 luku Erinäisiä säännöksiä

52 §. Poikkeuksia koskeva asetuksenantovaltuus. Pykälässä ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää poikkeuksista, jotka koskevat laitteiden hyväksymis-, varmentamis-, ilmoitus- tai tarkastusvelvoitteita. Poikkeukset koskisivat tilan-

teita, joissa mittauslaitteen luotettavuuden vaikutus on vähäinen ja kysymyksessä olevan velvoitteen noudattaminen ei olisi tarpeen lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta.

53 §. Rekisterit. Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisten oikeudesta pitää rekisteriä valvontakohteista ja valvonnan kehittämistä varten. Pykälässä annettaisiin oikeus käytännössä Tukesille ja aluehallintoviranomaisille pitää rekisteriä valvontatoimesta. Tällaista valvontarekisteriä pidetään jo tällä hetkellä lääninhallituksissa valvontakohteista. Nyt ehdotettu pykälä olisi uusi ja saattaisi rekisterinpito-oikeuden lain tasolle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta noudattaa rekisterinpidossa henkilötietolakia (523/1999). Tietojen luovuttamiseen rekisteristä noudatettaisiin viranomaisen asiakirjojen julkisuudesta annetun lain (621/1999) säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta antaa rekisteristä tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

54 §. Maksut. Pykälässä säädettäisiin viranomaisen tämän lain nojalla tekemien eräiden suoritteiden maksullisuudesta. Maksullisuudesta säädetään yleisesti valtion maksu-asetuksella (150/1992).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että näistä suoritteista perittävät maksut olisivat suoraan ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

12 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

55 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

Pykälä 2 momentti sisältäisi tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

56 §. KumoaMISSÄÄNNÖS. Lailla kumottaisiin 14 päivänä huhtikuuta 1965 annettu väkälä.

Pykälän 2 momentin nojalla muissa laeissa ja niiden nojalla annettavissa säännöksissä

oleva viittaus vakauslakiin koskisi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen tätä lakia.

57 §. Voimaan jäävät säännökset. Pykälän mukaan seuraavat vakauslain nojalla annetut säädökset jäävät edelleen voimaan: asetus metrologian neuvottelukunnasta (450/1994), kauppa- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista. Asetus metrologian neuvottelukunnasta on tarkoitus uudistaa 2012 valtionhallinnon metrologiatoimintojen keskittämisen yhteydessä (Mittanormaali- ja vertailulaboratoriotoiminnan kokoamista selvittäneen työryhmän muistio, valtiovarainministeriön julkaisuja: 7/2010, Hallinnon kehittäminen). Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista vastaa sisällöltään valmispakkauksidirektiiviä ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista vastaa mitta-astiapulloista annettua direktiiviä, joten ne voivat jäädä voimaan eikä niitä ole tarvetta uudistaa.

58 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan ehdotetun lain 56 §:ssä kumotun vakauslain ja 57 §:ssä tarkoitettujen säädösten nojalla annetut luvat ja hyväksymiset jäisivät edelleen voimaan niissä mainituilla ehdoilla tai korkeintaan 30.10.2016 saakka, jollei asianomaisessa säädöksessä tai 2 momentissa toisin säädetäisi. Takaraja lupien ja hyväksyntöjen voimassaololle vastaa 30.10.2006 alkaen sovelletun mittauslaitedirektiivin siirtymäsäännöksiä niille hyväksynnöille, jotka on annettu ennen mittauslaitedirektiivin soveltamista.

Pykälän 2 momentin mukaan huoltotoiminnan yhteyteen hyväksytty tarkastus- ja sinetöintioikeus olisi voimassa kuitenkin enintään yhden vuoden.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotetun lain voimaan tullessa vireillä oleva, vakauslain nojalla vireille pantu asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin vakauslain säännösten mukaan.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain 57 §:ssä mainitut vakauslain nojalla annetut seuraavat säädökset: asetus metrologian neuvottelukunnasta, kauppa- ja

teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista ehdotetaan jäävän voimaan toistaiseksi.

Tämän lain voimaan tulon jälkeen on tarkoitus jatkaa jo nyt käynnistettyä asetustason uudistamistyötä. Ehdotetun mittauslaitelain nojalla olisi tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksilla. Valtioneuvoston asetuksilla tullaan antamaan tarkempia säännöksiä ei-automaattisista vaoisista, pakatuista tuotteista, virherajoista, mittauslaitedirektiivin liitteiden MI-001-MI-010 mukaisista mittauslaitteista, muista mittauslaitteista ja mittauslaitteiden käytöstä. Näitä lain vahvistamisen yhteydessä ja myöhemmin annettavia valtioneuvoston asetuksia varten on ehdotettuun lakiin otettu tarvittavat valtuudet.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyin valtuuden nojalla. Lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa.

Perustuslakivaliokunta on toistuvasti myös korostanut, että perustuslain 80 §:n 1 ja 2 momentin säännökset rajoittavat suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten ja määräysten sisältöä (esimerkiksi PeVL 48/2001 vp). Asetuksella tai viranomaisen määräyksellä ei siten voida antaa yleisiä oikeussääntöjä esimerkiksi yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä asioista,

jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan (PeVL 16/2002 vp).

Ehdotetussa laissa valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään (ehdotuksen 7—16, 18—22, 24—28, 30—32, 34, 51 ja 53 §) lukuun ottamatta 52 §:ää, joissa on ehdotettu säädettäväksi asetuksen antovaltuutus ehdotetun lain tietyistä velvoitteista. Valtuutukset on laadittu mahdollisimman tarkkarajaisiksi ja täsmällisiksi. Lisäksi laissa säädettäisiin yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Valtuutussäännökset eivät siten ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittäviä julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että annettaessa hallintotehtäviä muulle kuin viranomaiselle oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen toiminnassa on turvattava säädösperusteisesti. Valiokunta on pitänyt tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen edellytyksenä sitä, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeista säädetään täsmällisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että laissa on säädettävä ainakin hallintomenettelystä, viranomaisen toiminnan julkisuudesta, viranomaisessa käytettävästä kielestä sekä asianosaisen muutoksenhakuoikeudesta.

Perustuslain säännös ja perustuslakivaliokunnan kannanotot on huomioitu ehdotettavan lain 7 luvussa, joissa säädetään ilmoituksista laitoksista ja tarkastuslaitoksista. Il-

moitetuille laitoksille ja tarkastuslaitoksille säädetyjä tuotteen vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyviä tehtäviä ei voida pitää merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävinä tehtävinä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi, että hoitaessaan laissa tarkoitettuja tehtäviä ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain, sähköisestä asioinnista hallinnossa annetun lain, hallintolain ja kielilain säännöksiä. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen sekä näiden alihankkijan palveluksessa olevaan henkilöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta hänen suorittaessaan ehdotetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä. Lisäksi lain 51 §:ssä olisi säännökset ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen antamaa päätöstä koskevasta oikaisumenettelystä ja muutoksenhausta.

Ehdotetun lain markkinavalvontaa ja viranomaisten tietojensaantioikeutta koskevia säännöksiä kirjoitettaessa on huomioitu perustuslakikysymykset. Tämän vuoksi esimerkiksi 36 §:ssä tarkoitettuja tarkastusta ei saa ulottaa kotirauhan suojaamiin tiloihin. Ylipäätään säännökset on rajattu sellaisiksi, kuin valvonnan tehokkaan suorittamisen kannalta on välttämätöntä. Lisäksi laissa 50 §:ssä on säädetty valvonnan kohteen kannalta tehokkaat muutoksenhakekeinot. Valvonnalla pyritään ihmisten turvallisuuden ja terveyden sekä omaisuuden ja ympäristön suojeluun, ja ehdotettujen valvontasäännösten katsotaan olevan perusteltuja tällaisten tärkeiden intressien suojaamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Mittauslaitelaki**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata mittauslaitteiden toiminnan, mittausmenetelmien ja mittaustulosten luotettavuus.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään mittauslaitteille ja -menetelmille asetettavista vaatimuksista ja niiden varmentamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kun mittauslaitetta ja -menetelmää käytetään:

- 1) elinkeinotoiminnassa tuotteen tai palvelun hinnan taikka muun taloudellisen edun määrittämiseen mittaustulosten perusteella;
- 2) kulutusmittauksessa hinnan taikka muun taloudellisen edun määrittämiseen mittaustulosten perusteella;
- 3) viranomaisen tai viranomaiseen rinnastettavan toimijan mittaustulokseen perustavassa päätöksenteossa;
- 4) mittaustapahtumassa, jolla on merkitystä yleiseen etuun, yleiseen terveyteen ja turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen tai ympäristönsuojeluun.

Tässä laissa säädetään lisäksi pakattujen tuotteiden ja valmispakkausten sisällön määrästä sekä mitta-astiapullojen tilavuuden määrittämisen varmentamisesta.

Tätä lakia sovelletaan myös mittauslaitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/22/EY ja muista kuin itsetoimivista (ei-automaattisista) vaaioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston

direktiivissä 2009/23/EY tarkoittamien mittauslaitteiden sähkömagneettisiin häiriönsietovaatimuksiin.

3 §

Lain soveltaminen ei-automaattisiin vaakoihin

Tätä lakia sovelletaan ei-automaattisiin vaakoihin silloin, kun niitä käytetään:

- a) massan määrittämiseen kaupankäyntiä varten;
- b) massan määrittämiseen tullin, kuljetusmaksun, veron, hyvityksen, sakon, palkkion, korvauksen tai muun vastaavanlaisen maksun määrittämiseksi;
- c) massan määrittämiseen lakien ja asetusten toimeenpanoa sekä oikeudenkäynnissä annettuja asiantuntijalausuntoja varten;
- d) massan määrittämiseen sairaanhoidossa potilaiden punnitsemiseksi heidän tilansa seurantaan, sairauden määrittämistä ja hoitoa varten;
- e) massan määrittämiseen apteekkeissa lääkkeiden valmistamiseksi reseptin mukaisesti sekä massan määrittämiseen kliinisissä ja farmaseuttisissa laboratorioissa suoritettavia analyysejä varten;
- f) massan perusteella tapahtuvaan hinnan määrittämiseen myytäessä suoraan kuluttajalle tai valmistettaessa valmispakkauksia.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä mittauslaitteiden toiminnasta, mittausmenetelmistä ja mittaustulosten luotettavuudesta, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

Tätä lakia ei sovelleta energiapuun mittaukseen.

Tätä lakia sovelletaan kuitenkin aina 3 §:ssä tarkoitettuihin ei-automaattisiin vaa-koihin.

5 §

Jäljitettävyyden ja mittayksiköt

Mittauslaitteiden ja -menetelmien mittaus-tulosten tulee olla jäljitettäviä, luotettavia ja perustua kansainvälisen mittayksikköjärjes-telmän mukaisiin mittayksiköihin (virallinen mittayksikkö) siten kuin niistä säädetään mit-tayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetussa laissa (1156/1993).

Valittujen mittausmenetelmien on sovellut-tava aiottuun käyttötarkoitukseen.

6 §

Yleisiä määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *mittauslaitteella* laitetta, joka on tarkoi-tettu mittauksen tekemiseen; mittauslaite voi toimia yhdessä lisälaitteen tai -laitteiden kanssa;

2) *lisälaitteella* mittauslaitteeseen liitettä-vissä olevaa erillistä laitetta, joka ei vaikuta mittauslaitteen toimintaan;

3) *osalaitteella* itsenäisesti toimivaa laiteta, joka muodostaa mittauslaittekokonaisuuden yhdessä muiden yhteensopivien osalaitteiden tai mittauslaitteen kanssa;

4) *mittausmenetelmällä* yleisesti kuvattua loogista toimintasarjaa, jonka avulla mittaukset suoritetaan;

5) *mittaus tuloksella* mittauksen avulla suu-reelle saatua arvoa;

6) *varmentamisella* mittauslaitteen tai -menetelmän vaatimustenmukaisuuden arvi-oimista ja toteamista todistettavalla tavalla;

7) *kulutusmittauksella* sähkön, kaasun, lämpöenergian tai veden kulutuksen mittaa-mista.

8) *markkinoille saattamisella* loppukäyttä-jälle tarkoitettun laitteen asettamista ensim-mäistä kertaa saataville Euroopan unionin markkinoilla;

9) *käyttöön otolla* loppukäyttäjälle tarkoite-tun laitteen ensimmäistä käyttöä siihen tar-koitukseen, johon se on suunniteltu;

10) *valmistajalla* luonnollista tai oikeus-henkilöä, joka valmistaa tai suunnitteluttaa tai valmistuttaa mittauslaitetta ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;

11) *valtuutetulla edustajalla* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on sijoittautunut Eu-roopan unioniin ja jonka valmistaja on kirjal-lisesti valtuuttanut toimimaan puolestaan määrättyjen tehtävien osalta tämän lain mu-kaisessa merkityksessä;

12) *maahantuoja* Euroopan unioniin si-joitunutta luonnollista henkilöä tai oikeus-henkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavaa tuotetta Euroopan unionin markki-noille;

13) *jakelijalla* muuta toimitusketjuun kuu-luvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenki-löä kuin valmistajaa, maahantuojaa tai elin-keinonharjoittajaa;

14) *elinkeinonharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pitää kau-pan, tarjoaa, myy tai muutoin elinkeinotoi-mintansa yhteydessä luovuttaa mittauslaittei-tä;

15) *sinetöinnillä* fyysistä tai elektronista menetelmää, jolla estetään pääsy mittauslaitteen metrologisiin toimintoihin vaikuttaviin osiin tai toimintoihin ja joka rikkoutuu tai muuten osoittaa laitteen olevan varmentamatomassa tilassa;

16) *ilmoitetulla laitoksella* mittauslaitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/22/EY ja muista kuin itse-toimivista vaaioista annetun Euroopan parla-mentin ja neuvoston direktiivin 2009/23/EY mukaista tarkastuslaitosta, joka on ilmoitettu Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille;

17) *tarkastuslaitoksella* organisaatiota, joka on todettu päteväksi ja jolla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkastuslaitokselle säädettyjä tehtäviä;

18) *mittauslaitteen huollolla* käyttöön ote-tun vaatimustenmukaisen ja varmennetun mittauslaitteen luotettavan toiminnan ylläpi-tämiseksi tehtäviä toimenpiteitä, jotka edel-lyttävät sinetöinnin avaamista;

19) *suurimmalla sallitulla virheellä* mittauslaitteen näyttämän suurinta sallittua poikkeamaa oikeasta arvosta;

20) *toiminnanharjoittajalla* mittaustulosten hyödyntäjää 2 ja 3 §:n mukaisessa tarkoituksessa;

21) *pakkauksella* tuotteen käytön jälkeen jäljelle jääväksi tarkoitettua materiaalia, joka ei luontaisesti kuulu tuotteeseen;

22) *pakatulla tuotteella* tuotteen ja pakkausten yhdistelmää;

23) *pakkauksen sisällön määrällä* tuotteen määrää pakkauksessa;

24) *irtomyyntipakkauksella* pakattua tuotetta, joka on pakattu ostajan ollessa läsnä tai jonka ostaja itse pakkaa myyjän olematta läsnä;

25) *nimellismäärällä* pakkaukseen etukäteen merkittyä sisällön määrää;

26) *vakiosisältöisellä pakkauksella* nimellismäärään pakattua tuotetta, joka on pakattu ostajan olematta läsnä;

27) *valmispakkauksella* vakiosisältöistä pakkausta, joka on suljettu siten, että sisällön määrää ei voida muuttaa pakkausta avaamatta tai sitä muuten havaittavasti muuttamatta ja joka on pakattu ostajan olematta läsnä;

28) *vaihtuvapainoisella pakkauksella* pakattua tuotetta, jonka sisällön todellinen määrä on mitattu ja merkitty pakkaukseen, ja joka on pakattu ostajan olematta läsnä;

29) *mitta-astiapullolla* suljettavaksi suunniteltua pulloa, jolla on etukäteen määriteltä sisällön tilavuus ja joka on tehty lasista tai muusta aineesta, joka säilyttää pullon metrologiset ominaisuudet.

2 luku

Mittauslaitteen markkinoille saattaminen ja käyttöönotto

7 §

Mittauslaitetta koskevat vaatimukset

Mittauslaite tulee suunnitella ja valmistaa niin, että se toimii luotettavasti käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä ja ennakoitavissa olevissa käyttötilanteissa.

Mittauslaitteen on täytettävä seuraavia ominaisuuksia koskevat olennaiset vaatimukset:

- 1) sallitut virheet;
- 2) uusittavuus;
- 3) toistettavuus;
- 4) erottelukyky ja herkkyys;
- 5) kestävyys;
- 6) luotettavuus;
- 7) soveltuvuus;
- 8) suojaus tietojen turmeltumista vastaan;
- 9) laitteessa tai sen mukana olevat tiedot;
- 10) tuloksen näyttäminen;
- 11) tiedon jatkokäsittely kaupan päättämiseksi;
- 12) sähkömagneettisten häiriöiden sieto sekä

13) vaatimustenmukaisuuden arviointi.

Mittauslaitteen on olennaisten vaatimusten lisäksi täytettävä sille erikseen säädetyt mitauslaittekohtaiset erityisvaatimukset.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen olennaisista vaatimuksista ja laitekohtaisista erityisvaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Mittauslaitteen valmistajan, valtuutetun edustajan, markkinoille saattajan, maahantuojan, jakelijan, elinkeinonharjoittajan ja sen, joka ottaa mittauslaitteen käyttöön, on varmistettava ja osoitettava, että laite täyttää tämän lain vaatimukset.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Ohjeet ja merkinnät

Mittauslaitteen valmistajan, valtuutetun edustajan, markkinoille saattajan, maahantuojan, jakelijan ja elinkeinonharjoittajan on huolehdittava, että laitteiden mukana seuraa niiden luotettavan asennuksen, käyttöönoton, käytön ja kunnossapidon edellyttämät ohjeet ja muut tiedot. Tietojen ja ohjeiden tulee vastata mittauslaitteen ominaisuuksia ja käyttö-

tarkoitusta. Harhaanjohtavia tietoja ei saa antaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden on huolehdittava, että laite on varustettu sen tunnistamisen sekä valmistajan ja markkinoille saattajan selvittämisen edellyttämällä merkinnöillä sekä laitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittavilla merkinnöillä. Näillä merkinnöillä tarkoitetaan myös CE-merkintää, josta säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008 sekä CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen mukana toimitettavista ohjeista ja tiedoista sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ja varmentamiseen liittyvistä merkinnöistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Sinetöinti

Mittauslaite on sinetöitävä valmistajan ohjeiden mukaisesti, jollei mittauslaitetta ole vapautettu sinetöintivaatimuksesta. Sinetöintiä suorittaa:

1) ennen käyttöönottoa tai käyttöönoton yhteydessä ilmoitettu laitos, tarkastuslaitos tai laitteen valmistaja, jos sillä on siihen ilmoitetun laitoksen tai tarkastuslaitoksen hyväksyntä;

2) mittauslaitteen huollon yhteydessä 19 §:ssä tarkoitettu huoltoliike tai tarkastuslaitos;

3) käytönaikaisen varmentamisen yhteydessä tarkastuslaitos, jos sinetti on avattu.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen sinetöinnistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Mittauslaitteen luotettavuus

Mittauslaitteen on toimittava luotettavasti. Mittauslaitteen antamien tulosten virheet eivät saa ylittää laitetyypin ominaisuuksien ja

käyttötarkoituksen perusteella määräytyviä suurimpia sallittuja virheitä.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen suurimmista sallituista virheistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Mittauslaitteen käyttöönotto

Mittauslaitetta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin sen vaatimustenmukaisuus on osoitettu ja luotettavuus varmennettu.

Mittauslaitteen luotettavuuden varmentaminen ennen käyttöönottoa sisältää laitteen rakenteen ja toiminnan tarkastamisen sekä mittaus tulosten vertaamisen soveltuvalla tavalla suurimpiin sallittuihin virherajoihin.

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 3 §:ssä tarkoitettujen mittauslaitteen luotettavuuden varmentaa ennen käyttöönottoa ilmoitettu laitos tai tarkastuslaitos. Laitteen valmistaja voi varmentaa laitteen luotettavuuden, jos valmistajalla on siihen vaikutuksiltaan vastaava menettely, joka on ilmoitetun laitoksen hyväksymä ja valvoma.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen käyttöönotosta, siihen liittyvästä varmentamisesta ja valmistajan varmentamisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Mittauslaitteen käyttö

13 §

Vastuu mittauslaitteen toiminnasta

Toiminnanharjoittaja vastaa siitä, että käytössä oleva mittauslaite soveltuu käyttötarkoitukseen ja -ympäristöön, toimii jatkuvasti luotettavasti ja sen käyttö täyttää tämän lain vaatimukset. Toiminnanharjoittaja vastaa myös siitä, että mittauslaitteen luotettavuus varmennetaan säädettyinä määräaikoina sekä aina tarvittaessa.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen varmentamisen määräajoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Taaran käyttö ja muut käyttövaatimukset

Irtotavaraa punnittaessa on käytettävä taa-raa pakkausmateriaalin painon poistamiseksi mittaustuloksesta. Hintaa määritettäessä mit-tauslaite on sijoitettava siten, että mittausta-pahtuma ja mittauslaitteen näyttämä ovat osapuolten havaittavissa.

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä mit-tauslaitteen käytön valvonta.

Tarkempia säännöksiä taaraamisesta, mit-tauslaitteen käyttövaatimuksista ja mittaus-laitteen käytön valvonnasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Käytönaikainen varmentaminen

Mittauslaitteen käytönaikainen luotettavuus varmennetaan laite- tai laite-eräkohtaisesti.

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 3 §:ssä tarkoitetun mittauslaitteen käy-tönaikainen luotettavuus on varmennettava säädetyin määräajoin. Määräaika perustuu laitetyypin ominaisuuksiin, käyttöolosuhteisiin ja käyttötarkoitukseen. Varmentamisessa on käytettävä tarkastuslaitosta. Tarkastuslai-tos voi hyväksyä 2 §:n 1 momentin 2 kohdas-sa tarkoitetun mittauslaitteen käytönaikaiseen varmentamiseen myös muun vaikutuksiltaan vastaavan menettelyn, jota tarkastuslaitos valvoo.

Tarkempia säännöksiä varmentamisen määräajoista, suurimmista sallituista virheistä ja varmentamisen menettelyistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Varmentamisen merkitseminen

Käytönaikaisen varmentamisen suorittajan on kiinnitettävä mittauslaitteeseen tai sitä koskeviin asiakirjoihin toimenpidettä koske-va merkintä, josta ilmenee tarkastuslaitos tai varmentaja ja varmentamismenettely sekä varmentamisen ajankohta.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen varmentamisen merkitsemisestä ja merkinnän

sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston ase-tuksella.

17 §

Mittaaminen torikaupassa tai vastaavassa kaupassa

Torikaupassa tai vastaavassa kaupassa voi-daan myydä kiinteitä tuotteita myös tilavuu-den perusteella. .

Tarkempia säännöksiä kiinteän tuotteen määrän mittaamisesta torikaupassa tai vas-taavassa kaupassa voidaan antaa valtioneu-voston asetuksella.

4 luku

Mittauslaitteen huolto

18 §

Luotettavuuden varmentaminen mittauslaitteen huollon yhteydessä

Huolletun mittauslaitteen luotettava toi-minta tulee varmentaa 15 §:n mukaisesti en-nen uudelleen käyttöönottoa. Varmentamisen korvaavan toimenpiteen voi suorittaa myös 19 §:ssä tarkoitettu Turvatekniikan keskuk-sen hyväksymä huoltoliike, jolloin seuraava käytönaikainen varmentaminen on tehtävä ennen kuluvan määräajan päättymistä.

Tarkempia säännöksiä huoltotoimintaan liittyvistä mittauslaitteen varmentamistoi-menpiteistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Huoltoliikkeen sinetöintioikeus

Turvatekniikan keskus voi hyväksyä huol-toliikkeen suorittamaan 18 §:n mukaisia varmentamisia ja 10 §:n 1 momentin mukai-sia sinetöintejä.

Hyväksymisen edellytyksenä on, että huol-toliikkeellä on:

- 1) ammattitaitoinen henkilöstö;
- 2) toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät; sekä

3) palveluksessaan nimetty vastuuhenkilö.

Huoltoliikkeen tulee hakea 1 momentissa tarkoitettua hyväksyntää Turvatekniikan keskukselta. Hakemuksessa on esitettävä selvitys 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämistä.

Hyväksymispäätöksessään Turvatekniikan keskus vahvistaa huoltoliikkeen valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asettaa tarvittaessa muitakin liikkeen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja. Päätös voidaan antaa määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen huoltoliikkeen hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisen hakemisesta ja hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä sekä huoltoliikkeille asetettavista vaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Varmentamistehtävien suorittaminen

Huoltoliikkeen on suoritettava varmentamistehtävät ottaen huomioon laitteita koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja muut tiedot.

Huoltoliikkeen tulee seurata toimialansa säännösten ja suositusten kehittymistä.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen varmentamistehtävien suorittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Huoltoliikkeen vastuuhenkilö

Huoltoliikkeen palveluksessa tulee olla nimetty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että liike toimii sitä koskevien säännösten ja Turvatekniikan keskuksen asettamien ehtojen mukaisesti.

Vastuuhenkilöllä tulee olla toimintaan tarvittava riittävä työkokemus, koulutus, säännösten tuntemus ja muutoin riittävät edellytykset tehtävän hoitamiseen.

Tarkempia säännöksiä huoltoliikkeen vastuuhenkilön tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Pakatut tuotteet ja mitta-astiapullot

22 §

Pakkauksen sisällön määrän mittaaminen ja ilmoittaminen

Pakatun tuotteen sisällön määrän mittaamisessa on käytettävä tämän lain vaatimukset täyttävää ja tarkoitukseen soveltuvaa mittauslaitetta.

Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää pakkauksen sisällön määrään.

Pakatun tuotteen sisällön määrä ilmoitetaan paino-, tilavuus-, pituus- tai pinta-alayksiköissä tai kappalemäärinä. Nestemäisen tuotteen sisällön määrä voidaan ilmoittaa paino- tai tilavuusyksiköissä.

Tarkempia säännöksiä pakatun tuotteen sisällön määrän mittaamisesta ja tarkoitukseen soveltuvista mittauslaitteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Vaihtuvapainoisen pakkauksen ja irtomyyntipakkauksen sisällön määrä

Vaihtuvapainoisen pakkauksen ja irtomyyntipakkauksen sisällön määräksi on merkittävä pakkaushetkellä mitattu tuotteen määrä.

24 §

Vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrä

Valmistuserässä vakiosisältöisten pakkausten keskimääräisen sisällön määrän tulee olla pakkaushetkellä vähintään sama kuin nimellismäärä. Yksittäisen vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrä ei saa poiketa nimellismäärästä enempää kuin kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä valmispakkauksista (179/2000) säädetään.

Viinejä ja tislattuja alkoholijuomia saa erikseen säädetyissä kokoluokissa pakata ainoastaan sallittuihin nimellistilavuuksiin.

Tarkempia säännöksiä vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrän mittaamisesta, tarkoitukseen soveltuvista mittauslaitteista, suurimmista sallituista ja sallituista nimellistilavuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Valmispakkauksen e-merkintä

Valmispakkaus, joka täyttää tämän lain vaatimukset, voidaan varustaa e-merkinnällä. Valmispakkauksissa voidaan aloittaa e-merkinnän käyttö, kun asiasta on tehty ilmoitus tarkastuslaitokselle ja jokaisen pakkauksen sisällön todellinen määrä mitataan tai hyväksyttävä muu menetelmä on toiminnassa.

Valmispakkauksessa, jossa on e-merkintä, on oltava merkki tai merkintä, josta voi tunnistaa pakkaajan tai pakkaamisesta vastaavan taikka Euroopan unionin alueelle sijoittautuneen maahantuojan.

Tarkempia säännöksiä e-merkityn valmispakkauksen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, e-merkinnästä ja sen käyttöön otosta, pakkaajan tunnuksesta sekä tarkastuslaitoksen tehtävistä ja valvonnasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Mitta-astiapullon vaatimukset

Mitta-astiapullon metrologisten ominaisuuksien on oltava sellaiset, että sen täyttömäärän tilavuuden poikkeama ei ylitä suurimpia sallittuja poikkeamia, kun se on täytetty tiettyyn osaan tai tiettyyn tasoon ääritilavuudestaan.

Mitta-astiapullo, joka täyttää tämän lain vaatimukset ja jonka vaatimuksenmukaisuuden on todennut tarkastuslaitos, voidaan varustaa siitä kertovalla merkinnällä.

Mitta-astiapullost annettavien tietojen ja ohjeiden tulee vastata mitta-astiapullon ominaisuuksia ja käyttötarkoitusta. Harhaanjohdavia tietoja ei saa antaa.

Tarkempia säännöksiä mitta-astiapullon vaatimuksista, valmistuksesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja merkinnöistä voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

6 luku

Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset

27 §

Ilmoitetun laitoksen nimeäminen ja tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Työ- ja elinkeinoministeriö nimeää hakemuksesta mittauslaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin osallistuvat ilmoitetut laitokset sekä huolehtii niiden ilmoittamisesta Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Turvatekniikan keskus hyväksyy hakemuksesta tarkastuslaitokset.

Tarkempia säännöksiä ilmoitetun laitoksen nimeämismenettelystä ja tarkastuslaitoksen hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämispäätös ja tarkastuslaitoksen ja hyväksymispäätös

Nimeämispäätöksessä määritellään ilmoitetun laitoksen ja hyväksymispäätöksessä tarkastuslaitoksen pätevyysalue, vahvistetaan laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asetetaan tarvittaessa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen. Nimeäminen ja hyväksyntä voidaan antaa määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä ilmoitetun laitoksen nimeämisestä ja tarkastuslaitoksen hyväksymisestä sekä laitoksen valvontaan liittyvistä järjestelyistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Ilmoitetun laitoksen vastaavuus

Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion ilmoittama laitos vastaa 27 §:ssä tarkoitettua ilmoitettua laitosta.

30 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytykset

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitos on tarkastustehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton;

2) ilmoitetulla laitoksella ja tarkastuslaitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jonka toiminnan riippumattomuus on varmistettu tarkastustehtävien osalta;

3) ilmoitetulla laitoksella ja tarkastuslaitoksella on käytettävissään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

4) ilmoitetulla laitoksella ja tarkastuslaitoksella on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely.

Lisäksi ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai sen osa.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen on osoitettava akkreditoinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetty edellytykset.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen on ilmoitettava nimeämis- tai hyväksymispäätöksen tehneelle viranomaiselle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymiseen.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen on vuosittain toimitettava nimeämis- tai hyväksymispäätöksen tehneelle viranomaiselle selvitys tässä laissa tarkoitettua toiminnasta ja sen tuloksista.

Tarkempia säännöksiä ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksistä ja edellytysten arvioinnista

sekä vuosittain toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävät

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävänä on suorittaa tässä laissa tarkoitettujen mittauslaitteiden ja pakkausmenetelmien vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ja varmentamiseen liittyvät tehtävät, joilla varmistetaan, että laitteet ja menetelmät täyttävät niille tässä laissa säädetty vaatimukset.

Ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitos voivat käyttää apunaan ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja, jos ulkopuolinen palveluntuottaja täyttää 30 § säädetty edellytykset. Ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitokset vastaavat ulkopuolisella teettämistään toimenpiteistä ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kokonaisuudesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävien suorittaminen

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen on tehtäviään suorittaessaan otettava huomioon kohdetta koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja standardit sekä seurattava niiden kehittymistä toimialallaan.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee toimia yhteistyössä toimialansa muiden tarkastuslaitosten kanssa toimintatapojen riittävän yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallinto-tehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään. Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen henkilöstöön sovelletaan julkisia hallintotehtäviä suorittaessaan rikos-

oikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Tarkempia säännöksiä ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävien suorittamisesta ja laitosten yhteistyöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 luku

Valvonta

33 §

Valvonnan ylin johto ja ohjaus

Tämän lain noudattamista koskevan valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

34 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvovat Turvatekniikan keskus ja aluehallintovirastot.

Turvatekniikan keskus ohjaa ja yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintaa tämän lain noudattamisen valvonnassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

35 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot niiltä valmistajilta, valtuutetuilta edustajilta, markkinoille saattajilta, maahantuojilta, jakelijoilta ja elinkeinonharjoittajilta sekä toiminnanharjoittajilta ja henkilöiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

36 §

Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitettun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos on syytä epäillä rikoslain (39/1889) 30 luvun 1 §:n tai 36 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikosta.

37 §

Näytteensaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada mittausrakenteista, pakatuista tuotteista ja mitta-astiapulloista tämän lain valvonnan kannalta tarpeellisia näytteitä valmistajilta, valtuutetuilta edustajilta, markkinoille saattajilta, maahantuojilta, jakelijoilta ja elinkeinonharjoittajilta sekä toiminnanharjoittajilta ja henkilöiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisen on vaadittaessa korvattava 1 momentissa tarkoitettujen näytteiden käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että mittauslaite, pakattu tuote tai mitta-astiapullo on tämän lain vastainen.

38 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

- 1) syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) aluehallintoviranomaiselle ja kuluttajansuojaviranomaiselle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

39 §

Ilmoitettujen laitosten ja tarkastuslaitosten tietojen luovuttamisvelvollisuus

Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan:

- 1) ilmoitettujen laitosten ja tarkastuslaitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille ilmoituksille ja tarkastuslaitoksille;
- 2) valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja valvontaviranomaiselle.

40 §

Virka-apu

Poliisi on tarvittaessa velvollinen antamaan virka-apua tämän lain säännösten noudattamiseksi.

Tulliviranomainen on velvollinen antamaan virka-apua Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvaan maahantuontiin liittyvissä asioissa.

8 luku

Kiellot ja rajoitukset

41 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja rajoitukset

Valvontaviranomainen voi kieltää mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon valmistamisen, markkinoille saatamisen, kaupan pitämisen, myynnin tai

muun luovuttamisen sekä käytön tässä laissa tarkoitettuihin tarkoituksiin, jos valvontaviranomaisella on aihetta epäillä tai se toteaa, että:

- 1) mittauslaite, pakattu tuote tai mitta-astiapullo ei täytä tämän lain vaatimuksia;
- 2) mittauslaite saattaa toimia tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa virheellisesti;
- 3) mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon valmistaja, valtuutettu edustaja, markkinoille saattaja, maahantuojaja, jakelija, elinkeinonharjoittaja tai se, joka ottaa mittauslaitteen tässä laissa tarkoitettuun käyttöön, ei esitä vaatimustenmukaisuuden osoittavia asiakirjoja;
- 4) vaatimustenmukaisuuden osoittavat merkinnät mittauslaitteessa, pakatussa tuotteessa tai mitta-astiapullossa ovat puutteellisia; tai
- 5) mittauslaitteesta, pakatusta tuotteesta tai mitta-astiapullostaan annetut tiedot ovat harhaanjohtavia.

Valvontaviranomainen voi myös määrätä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua toimijan välittömästi ja tehokkaasti poistamaan mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon markkinoilta ja tarvittaessa tiedottamaan havaitusta puutteellisuudesta.

Jos valvontaviranomainen perustellusti katsoo, etteivät 1 ja 2 momentissa säädetty keino ole riittävät, se voi määrätä mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon hävitettäväksi, tai jollei tätä voida katsoa tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon suhteen on meneteltävä.

Valvontaviranomainen voi ulottaa kiellon ja rajoituksen koskemaan koko mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon tuote-erää, jos valvontaviranomaisella on aihetta epäillä tai se toteaa, että virheellisyys koskee koko tuote-erää.

Tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen saajan on annettava valvontaviranomaiselle tämän määräämässä ajassa selvitys päätöksen toimeenpanosta.

Valvontaviranomainen voi 1 momentissa tarkoitettua päätöksen yhteydessä velvoittaa päätöksen saajan korvaamaan tarkastusta varten hankkimansa mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon käypä hinta se-

kä sen tarkastuksesta ja muusta tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

42 §

Kieltoa ja rajoitusta täydentävät toimenpiteet

Valvontaviranomainen voi, turvatakseen mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon haltijan oikeudellisen aseman sekä torjuakseen mittauslaitteeseen, pakattuun tuotteeseen tai mitta-astiapulloon liittyvää vahingonvaaraa, määrätä 41 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen saajan tai muun, jota 41 §:ssä säädettyt velvoitteet koskevat:

1) korjaamaan kysymyksessä oleva mittauslaite, pakattu tuote tai mitta-astiapullo niin, että siinä olevasta viasta tai puutteesta taikka siitä annetuista totuudenvastaisista, harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista aiheutuva haitta poistuu;

2) ottamaan takaisin mittauslaite, joka saatetaan tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa toimia virheellisesti, taikka pakattu tuote tai mitta-astiapullo, joka ei täytä tämän lain vaatimuksia, antamaan sen tilalle samanlaisen tai samankaltaisen mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon joka ei ole vastaavalla tavalla virheellinen; tai

3) purkamaan kaupan.

Valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen myös, jos 41 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä ei voida antaa sen vuoksi, että kysymyksessä olevia mittauslaitteita, pakattuja tuotteita tai mitta-astiapulloja ei ole enää 1 momentissa tarkoitetun toimijan hallussa, ja määräyksen antamiseen on painavia syitä. Valvontaviranomainen voi tässä momentissa tarkoitetun määräyksen antamisen yhteydessä velvoittaa määräyksen saajan korvaamaan mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon käypä hinta sekä sen tarkastuksesta ja muusta tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

43 §

Mittauslaitteen käytön kieltäminen ja puutteen korjaaminen

Valvontaviranomainen voi kieltää mittauslaitteen tai laite-erän käytön tai määrätä korjaamaan puutteen määräajassa, jos toiminnanharjoittaja lyö laimin mittauslaitteen käytönaikaisen varmentamisen tai mittauslaite ei muutoin täytä 15, 16 ja 18 §:n vaatimuksia.

44 §

Tiedottamisvelvollisuus kielloista ja määräyksistä

Valvontaviranomainen voi velvoittaa 41 §:ssä tarkoitetun kiellon tai 43 §:ssä tarkoitetun määräyksen saajan tiedottamaan kiellosta tai määräyksestä ja 42 §:n mukaisista mittauslaitteen, pakatun tuotteen tai mitta-astiapullon haltijan oikeuksista. Valvontaviranomainen voi asettaa tiedottamiselle määräajan ja määrätä muutoinkin tiedottamisessa noudatettavista menettelyistä.

Valvontaviranomainen voi antaa tiedottamista koskevan määräyksen myös silloin, kun 41 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä ei voida antaa sen vuoksi, että kysymyksessä olevia mittauslaitteita, pakattuja tuotteita tai mitta-astiapulloja ei ole enää 1 momentissa tarkoitetun toimijan hallussa, ja tiedottamisvelvoitteen antamiseen on painavia syitä.

45 §

Uuden vastuuhenkilön nimeäminen

Jos valvontaviranomainen toteaa 21 §:ssä tarkoitetun huoltoliikkeen vastuuhenkilön hoitavan puutteellisesti tehtävänsä, valvontaviranomainen voi määrätä huoltotoimintaa harjoittavan nimeämään uuden pätevyysvaatimukset täyttävän vastuuhenkilön.

46 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos tai tarkastuslaitos ei enää täytä 30 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ei noudata 28 §:ssä tarkoitettua päätöksessä asetettuja vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja taikka toimii 32 §:n tai muuten säännösten vastaisesti, työ- ja elinkeinoministeriön ja vastaavasti Turvatekniikan keskuksen on asetettava määräaika asian korjaamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriön on peruutettava antamansa nimeäminen ja Turvatekniikan keskuksen on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos laitos ei ole korjannut puutetta määräajassa ja puute on olennainen tai vakava.

Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttamisesta.

47 §

Huoltoliikkeen sinetöintioikeuden peruuttaminen

Jos huoltoliike ei täytä 19 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai noudata 19 §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöksessä asetettuja vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja taikka toimii 20 §:n tai muuten säännösten vastaisesti, Turvatekniikan keskuksen on asetettava määräaika asian korjaamiseksi. Turvatekniikan keskuksen on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos huoltoliike ei ole korjannut epäkohtaa määräajassa ja puute on olennainen tai vakava.

9 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

48 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämisen tai keskeyttämisen uhalla siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

49 §

Mittasäännösten rikkominen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo valvontaviranomaisen 41—44 §:ssä antamaa kieltoa tai määräystä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *mittasäännösten rikkomisesta* sakkoon.

Se, joka rikkoo 41—44 §:n nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

10 luku

Muutoksenhaku

50 §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätöksestä

Työ- ja elinkeinoministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten

kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

51 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen päätöksestä

Ilmoitetun laitoksen tai tarkastuslaitoksen tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ilmoitetulta laitokselta tai tarkastuslaitokselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

11 luku

Erinäisiä säännöksiä

52 §

Poikkeuksia koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tässä laissa säädetyistä hyväksymis-, varmentamis-, ilmoitus- tai tarkastusvelvoitteista, jos mittauslaitteen luotettavuuden vaikutus on vähäinen ja kysymyksestä olevan velvoitteen noudattaminen ei ole tarpeen lain tarkoituksen toteutumisen kanalta.

53 §

Rekisterit

Valvontaviranomaiset voivat pitää rekisteriä tämän lain soveltamisalaan kuuluvista valvontakohteista valvontaa ja sen kehittämistä varten.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietolaissa. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tietojen luovuttamiseen sovelletaan mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettu rekisteristä, tietojen toimittamisesta rekisteriin ja rekisterin käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

54 §

Maksut

Tämän lain mukaisten viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Edellä 41 §:n 6 momentissa ja 42 §:n 2 momentissa tarkoitettut kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

12 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

56 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan vakauslaki (219/1965).

Jos muissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä viitataan vakauslakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

57 §

Voimaan jäävät säädökset

Vakauslain nojalla annetut seuraavat säädökset jäävät edelleen voimaan:

1) asetus metrologian neuvottelukunnasta (450/1994);

2) kauppaja- ja teollisuusministeriön päätös valmispakkauksista (179/2000);

3) kauppaja- ja teollisuusministeriön päätös mitta-astioina käytettävistä pulloista (180/2000).

58 §

Siirtymäsäännökset

Vakauslain ja 57 §:ssä mainittujen säädösten nojalla annetut luvat ja hyväksymiset jää-

vät edelleen voimaan niissä mainituilla ehtoilla 30 päivään lokakuuta 2016 saakka, jollei asianomaisessa säädöksessä toisin säädetä.

Huoltotoiminnan yhteyteen hyväksytyt tarkastus- ja sinetöintioikeus on voimassa kuitenkin enintään yhden vuoden tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva, vakauslain nojalla vireille pantu asia käsitellään ja ratkaistaan vakauslain säännösten mukaan.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*